

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХЭЛТСИЙН 2021 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН.

АГУУЛГА

Нэг. Бодлогын зорилтыг хангах талаар

- 1.1. Удирдлага зохион байгуулалтын талаар
- 1.2. Хэлтсийн алба хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах, ажлын байрны орчин нөхцлийг сайжруулах чиглэлээр
- 1.3. Үйлчилгээний соёлыг дээшлүүлэх, байгууллагын нээлттэй байдлыг хангах чиглэлээр авсан арга хэмжээ, үр дүн
- 1.4. Мэдээлэл технологийн чиглэлээр
- 1.5. Байгууллагын дотоод ажлын чиглэлээр
- 1.6. Аюулгүй байдлыг ханган ажиллах чиглэлээр
- 1.7. Тайлан мэдээ, албан бичгийн талаар
- 1.8. Санхүү Үнэт цаас, тооцоо үйлчилгээний талаар

Хоёр Иргэний бүртгэлийн үйл ажиллагааны тайлан

- 2.1 Иргэний улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийг аймгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулах ажлын чиглэлээр
- 2.2.Иргэний улсын бүртгэлийг хууль тогтоомж, холбогдох журмын дагуу аймгийн хэмжээнд эрхлэн хөтлөх, хяналт тавих чиглэлээр:
- 2.3. Иргэний баримтын архивын сан бүрдүүлэлтийн чиглэлээр
- 2.4. Иргэний улсын бүртгэгч нарыг өдөр тутамд нэгдсэн арга зүйгээр хангаж, хяналт тавьж ажиллах чиглэлээр
- 2.5. Иргэний бүртгэлийн чиглэлээр хэрэгжүүлсэн шинэлэг ажлуудаас:

Гурав. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйл ажиллагааны талаар

- 3.1. Төсөв санхүүгийн чиглэлээр
- 3.2. Хууль хяналтын байгууллагуудтай хамтран ажиллах чиглэлээр
- 3.3. Тайлант хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд:
- 3.4. Хууль тогтоомж сурталчилах ажлын чиглэлээр
- 3.5. Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас ирүүлсэн үүрэг чиглэл, дотоод ажлын талаар
- 3.6. Цаашид анхаарах тулгамдаж буй асуудлын талаарх санал

Дөрөв. Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйл ажиллагааны талаар

- 4.1. Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагааны талаар
- 4.2. Сургалт сурталчилгаа, хууль сурталчлах ажлын хүрээнд
- 4.3. Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийг бүртгэх ажлын хүрээнд

Тав. Бүртгэлийн хяналтын чиглэлээр

- 5.1. Бүртгэл хяналтын чиглэлээр хийсэн ажлын ерөнхий мэдээлэл
- 5.2. Иргэний улсын бүртгэлд хяналт шалгалтын чиглэлээр
- 5.3.Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд хяналт тавих чиглэлээр
- 5.4.Хуулийн этгээдийн бүртгэлд хяналт тавих чиглэлээр

Зургаа. Мэдээлэл, технологийн чиглэлээр

- 6.1 Хэлтсийн албан хаагчдын албан хэрэгцээнд ашигладаг тоног төхөөрөмжинд засвар үйлчилгээ хийсэн байдал:
- 6.2 Сумдын тоног төхөөрөмжинд засвар үйлчилгээ хийсэн байдал
- 6.3 Сумдын тоног төхөөрөмжинд засвар үйлчилгээ хийсэн байдал:

НЭГ. БОДЛОГЫН ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХ ТАЛААР

1.1. Удирдлага, зохион байгуулалтын талаар:

2021 онд Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас баталсан орон тооны дагуу хэлтсийн даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч-1, тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч-2, улсын бүртгэгч-30, архивч-2, хяналтын улсын байцаагч-1, нярав-бичиг хэргийн ажилтан-1, мэдээлэл технологийн ажилтан-1, нягтлан бодогч-1, угтах үйлчилгээний ажилтан-жолооч-1 /гэрээт/, үйлчлэгч-1 /гэрээт/ гэрээт ажилтан гэсэн нийт 41 орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Хэлтсийн дарга нь байгууллагынхаа төрийн үйлчилгээний алба хаагчидтай хөдөлмөрийн гэрээ, төрийн захиргааны алба хаагчидтай гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг тус тус байгуулан ажиллаж байна. Түүнчлэн Авилгын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө, Хүний эрхийг хангах төлөвлөгөө, Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах 2021 оны ажлын төлөвлөгөө /Жендер-ӨВ дэд хөтөлбөртэй уялдуулан/, Терроризмын аюулаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хийх ажлын төлөвлөгөө, Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийн төлөвлөгөө, Эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, төрийн албаны тухай хуулийг салбарын хэмжээнд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө, Эрх зүй сургалт, сурталчилгааны ажлын 2021 оны төлөвлөгөө, Ил тод, нээлттэй байдлын 2021 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг тус тус батлан нэг, нэг албан хаагчдад хариуцуулан хэрэгжилтийг тухай бүр нь тайлагнан ажиллаж байна.

1.2. Хэлтсийн алба хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах, ажлын байрны орчин нөхцөлийг сайжруулах чиглэлээр:

Төрийн үйлчилгээний албан хаагчдад ур чадварын нэмэгдэл олгох асуудлыг даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэж 5 ажилтанд ур чадварын нэмэгдлийг 25 хувиар олгохоор шийдвэрлэж олгоод байна.

Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 7 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгдэж хэлтсийн үйлчилгээний заалыг засварлаж, эд хөрөнгийн архивын өрөөг өргөтгөсөн. Хамтран ажилладаг барилгын компаниудын тусламж дэмжлэгээр эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн тасгийн өрөөг 2 сая төгрөгийн үнэ бүхий бараа материалын тусламжтайгаар засварлуулсан.

Арвайхээр сумын шинэ суурьшлын бүсэд 1200 мкв газар эзэмших асуудлыг Засаг даргын захирамжаар шийдвэрлүүлж 2022 оны төсөвт 1.5 тэрбум төгрөгийг тусгуулахаар ажиллаж байна. Хэлтсийн хаягийг шинэчилж кирилл болон үндэсний бичгээр хослуулан хаягжуулалтыг хийгээд байна.

Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр нийгмийн хүртээмжийг сайжруулах ажлын хүрээнд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасагт 2 сканер /Canon DR-M260/, Хайрхандулаан, Нарийнтээл сумдад Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын бүртгэлийн онлайн сүлжээнд холбогдоход юнителийн 4G модем 2 ширхэг, улсын төсвөөс Хархорин сумын иргэний бүртгэгчид Канон-3010 маркийн үйлдэлт принтерийг хүлээлгэн өгч үйл ажиллагаандаа хэрэглэж байна.

“Гэрэгэ Системс” ХХК-тай гэрээ байгуулж “D” киоскыг манай хэлтэст үнэгүй тавихаар болсон. 11 сарын 23-ны өдөр гэрээний гүйцэтгэл явагдах төлөвлөгөөтэй байсан боловч Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор хойшлогдсон.

COVID-19 буюу короновирусын дэгдэлтээс Улсын хэмжээнд өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан Улсын бүртгэлийн байгууллагын үйл ажиллагааг тусгай горимд шилжүүлж ажилласан бөгөөд албан хаагчдад 383,000 мянган төгрөгний үнэ бүхий витамин, ариутгалын хэрэгсэл, 4 удаа нэг удаагийн амны хаалтаар хангасан. УБЕГазраас 18 сая төгрөгийн үнэ бүхий амны хаалт, 1176000 төгрөгийн өртөг бүхий санитол, 30000 төгрөгийн үнэ бүхий малгай, 225000 төгрөгийн үнэ бүхий нүүрний хаалт, 300000 төгрөгийн цэвэрлэгээний тоног төхөөрөмж, 750000 төгрөгийн ариутгалын тоног төхөөрөмж 5 ширхэг тус тус ирээд байна. Мөн ЗООНОЗ өвчин судлалын төвтэй хамтран хэлтсийг байрыг ариутгалтын бодисоор 3 удаа халдваргүйжүүлэн ажилласан.

Азийн хөгжлийн банкны хөрөнгө оруулалтаар нийгмийн хүртээмжийг сайжруулах ажлын хүрээнд Хайрхандулаан, Нарийнтээл сумдыг улсын бүртгэлийн онлайн системд холбон бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай хүргэж ажиллаж байна. Бат-Өлзий сумыг 2017 онд онлайн сүлжээнд холбосон боловч ЗДТГ-ын байр өөрчлөгдсөнтэй холбоотойгоор сүлжээ тавих асуудал цуцлагдсан байна. Нийт 18 сумд онлайнд хамрагдан 95 хувийн үзүүлэлттэй байна.

1.3 Үйлчилгээний соёлыг дээшлүүлэх, байгууллагын нээлттэй байдлыг хангах чиглэлээр авсан арга хэмжээ, үр дүн:

Улсын бүртгэлийн хөдөлмөрийн дотоод журам шинэчлэлтэй холбоотой саналд хэлтсээс 2 санал хүргүүлснээс 1 санал нь тусгагдан батлагдсан ба дотоод журмыг нийт алба хаагчдад танилцуулан гарын үсэг зуруулан албажуулсан. Төрийн алба хаагчийн ёс зүйн дүрмийн талаар сургалтыг бүртгэлийн болон итгэмжлэгдсэн ажилтанд 2021 оны 05 сарын 12-ны өдөр цахимаар зохион байгуулсан. Үйлчилгээний стандартыг өдөр тутамдаа мөрдөн ажиллах талаар алба хаагчдад сурталчлан энгэрийн тэмдэг, үсний даруулга, бүртгэлийн үйлчилгээний ажилтнуудын болон бүртгэлийн төрөл тус бүрээр стандартад нийцсэн танилцуулга самбарыг хийж байршуулсан.

Бүртгэлийн онлайн сүлжээнд тус аймгийн 18 сум бүрэн холбогдож, сумын бүртгэгчдэд онлайн сүлжээнд ажиллах эрхийг нээлгэсэн ба иргэний бүртгэлийн бүх төрлийн үйлчилгээг онлайн сүлжээнд бүртгэж, бүх төрлийн лавлагааг сумандаа гарган иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж байна. Улсын бүртгэлийн 18 төрлийн үйлчилгээ, 20 төрлийн лавлагааны төлбөрийг ebarimt ашиглан төлөх боломж бүрдэж иргэдэд мэдээллийг хүргэж, үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж ажилласнаар нийт 28 иргэн цахим төлбөрийн системийг ашиглаж, төлбөрийг цахимаар баталгаажуулав. Иргэн УБЕГазрын BURTGEL.MN сайтаар цахим архивын лавлагаа олгох программаас 14 төрлийн лавлагааг цахимаар хүлээн авах боломжийн талаар иргэдэд сурталчилгаа мэдээллийг хүргэж ажилласны үр дүнд иргэний үнэмлэхээ үрэгдүүлсэн, хаясан гээгдүүлсэн иргэд /нийт 4 иргэн/ цахимаар захиалж баталгаажуулсан. Бүртгэлийн онлайн сүлжээнд холбогдсон 18 сумын бүртгэгч цахим архив ашиглах бүх төрлийн лавлагааг цахим архиваас гарган нотлох баримтандаа авч ашиглаж байна.

Улсын бүртгэгч албан хаагчдын мэргэжлийн ур чадварыг нэмэгдүүлэх, холбогдох сургалтуудад оролцуулах, шинээр томилогдсон улсын бүртгэгч нарыг сургах, дадлагажуулах ажлыг тодорхой төлөвлөгөө, хөтөлбөртэйгөөр хэрэгжүүлж ажиллав.

Сургалт сурталчилгааны чиглэлээр:

Тайлант хугацаанд УБЕГ-аас эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн чиглэлээр 4 онлайн сургалт, иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр 2 сургалт, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр 1, аймгийн Төрийн албаны зөвлөлөөс 1 онлайн, жендерийн чиглэлээр 1, сонгуулийн холбогдолтой 2 онлайн сургалтад тус хамрагдсан. Хэлтсийн хэмжээнд “Үндэсний бичиг-2025” хөтөлбөрийн хүрээнд 20 алба хаагч 2 ангид хуваарилагдан нийт 21 цагийн сургалтад хамрагдаж байна. Угийн бичиг хөтлөх аянд нэгдэж багш М.Үүрцайхын сургалтад 17 алба хаагч хамрагдаад байна. Үр дүнд суурилсан төлөвлөлт, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ сэдэвт цахим сургалтад нийт 4 алба хаагч хамрагдан сертификат авсан.

Хэлтсийн 2021 оны 02 сарын 16-ны өдөр Хэлтсийн алба хаагчдын сургалтын 9 заалт бүхий төлөвлөгөөг боловсруулан, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 45 хувиар хангаж ажиллаж байна.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн 13 дугаар тойргийн хэсгийн хороонд ажиллах итгэмжлэгдсэн ажилтны сургалтын хөтөлбөрийг хэлтсийн даргаар батлуулан, итгэмжлэгдсэн ажилтнуудад хөтөлбөрийг цахимаар зохион байгуулав. Сургалтыг хэлтсийн даргын түр орлон гүйцэтгэгч, ИУБТасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч, МТАжилтан, ня-бо нар зохион байгуулж явуулав. Төрийн нууц, Албаны нууцын тухай хууль тогтоомж, мэдээллийн сангийн аюулгүй байдлын талаар аймаг дахь Тагнуулын хэлтсийн ажилтан Ч.Ууганбаяр мэдээлэл өгч хамтран ажилласан.

Иргэний улсын бүртгэгч /19 сумын/ нарыг 4 хэсэгт хуваан иргэний бүртгэлийн системд цахим архивыг хэрхэн ашиглах, лавлагааг гаргах, иргэний улсын бүртгэлийн шинэ системд дадлага туршилт хийх зөвлөмж, зааврыг, иргэний улсын бүртгэл дээр гарч буй алдаа түүнээс урьдчилан сэргийлэх талаар сургалтыг хорио цээрийн дэглэмийн үед тогтоосон журмыг баримтлан, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллав. Улсын бүртгэлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн ажилтны ирц бүртгэлийн программын сургалтыг зохион байгуулах ажлыг УБЕГазраас сургалтын багийнхантай хамтран зохион байгуулав. 110 хэсгийн хороонд ажиллах 110 итгэмжлэгдсэн ажилтныг оролцуулсан.

1.4 Мэдээлэл технологийн чиглэлээр:

Арвайхээр, сумын улсын бүртгэгчийн албан хэрэгцээнд ашигладаг Canon 1000D маркийн зургийн аппарат ажиллахгүй болсныг шалгуулан засварлах боломжгүй тул Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Мэдээллийн технологийн газар болон санхүү, төлөвлөлтийн газарт хандан шинэ аппаратаар солиулан тохиргоог хийлгэн хэвийн ажиллагааг ханган ажиллалаа.

Хайрандулаан, Нарийнтээл сумдыг онлайн сүлжээнд холбуулан нийт аймгийн хэмжээнд 18 сумдыг онлайнд холбож иргэд газар дээрээс нь бүртгэлийн үйлчилгээг түргэн шуурхай авах нөхцөл боломжийг хангаад байна.

Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн тасагт УБЕГазраас CANON маркийн 2 скайнер шийдэж өгсөн.

Хэлтсийн нэгдсэн сургалт семинар, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас зохион байгуулж байгаа онлайн сургалт болон сумдын бүртгэгч нарийн бүсчилсэн сургалтын үеэр Civilreg.offline программын шинэчлэл, компьютерын ашиглалтын талаар зөвлөмж өгүүлж эвдрэлтэй ирсэн тоног төхөөрөмжийг засварлуулав.

Дотоод нөөц бололцоонд тулгуурлан засварлах боломжтой сумдаас ажиллахгүй болж ирсэн техник тоног төхөөрөмжийг цаг тухай бүрт засуулан хүргүүлэв.

1.5 Байгууллагын дотоод ажлын чиглэлээр:

Тус хэлтсийн санхүүгийн үйл ажиллагааг батлагдсан төсвийн хүрээнд үр ашигтай, өр авлагагүй зарцуулан ажиллаж байна. Мөн шилэн дансны мэдээлэлд хяналт тавин баталгаажуулан ажиллаж байна.

Тус хэлтсийн төрийн захиргааны алба хаагчдаас ХАСХОМ-ийг цахим системд шинэчлэн гаргуулж баталгаажуулан хүргүүлэв.

Төрийн захиргааны алба болон үйлчилгээний алба хаагчдын хүний нөөцийн нэгдсэн судалгааг гаргуулан хүргүүлсэн.

Хүний нөөцийн талаарх мэдээ, мэдээллийг шинэчлэгдсэн тухай бүрт нь hr.csc.gov.mn Хүний нөөцийн систем нэгдсэн программд оруулж хагас жилийн байдлаар мэдээллийг нягтлан шалгаж дахин оруулсан.

Төрийн албаны зөвлөлийн 2020 оны 5 дугаар тогтоолоор шинэчлэн батлагдсан Төрийн алба хаагчийн хувийн хэрэг хөтлөх журмын дагуу шинээр томилогдсон алба хаагчийн төрийн алба хаагчийн анкет, хувь хүний намтрыг гаргуулан УБЕГазарт тухай бүр хүргүүлэн ажилласан.

Долоо хоног бүрийн Мягмар гарагт аймгийн Засаг даргын дэргэдэх хэлтэс, агентлаг цаг үеийн мэдээ, мэдээллийг солилцон хийж хэрэгжүүлсэн ажлаа тайлагнах, авч хэрэгжүүлэх ажлын саналаа хэлэлцдэг шуурхай хуралдаанд тогтмол оролцож, тухайн мэдээллийг хэлтсийнхээ дарга нарын зөвлөлийн хурлаар танилцуулан ажиллаж байна.

Хэлтсийн хэмжээнд нийт 6 удаагийн хурал зөвлөгөөнийг хийж цаг тухай бүр алба хаагчиддаа үүрэг, чиглэл өгч удирдлагаар хангаж ажиллалаа.

Иргэдтэй хуваарийн дагуу уулзан санал бодлыг нь сонсон ирсэн өргөдөл, гомдол, санал хүсэлтийг хуулийн дагуу шийдвэрлэн ажиллаж байна.

Байгууллагын өнгө үзэмжийг сайжруулахын тулд орон нутгаас 7 сая төгрөг шийдүүлж, засвар үйлчилгээ хийсэн. Үйлчилгээний танилцуулга салбар шинээр хийж байршуулсан. Байгууллагын хаягжуулалтыг хос бичгээр стандартад нийцсэн загвараар хийлээ.

1.6 Аюулгүй байдлыг хангаж ажиллах чиглэлээр:

Хэлтсийн аюулгүй байдлыг хангаж үүднээс дохиоллын систем болон хөдөлгөөн мэдрэгчийг бүрэн бүтэн байдлыг ханган гадны халдлага болон гал усны аюул зэргээс урдчилан сэргийлэх арга хэмжээг тогтмол хянан ажиллаж байна.

Амралт, баяр ёслолын өдрүүдэд хэлтсийн аюулгүй байдлыг ханган ажиллах хариуцлагатай жижүүрийн хуваарийг хагас жилээр гаргаж амралтын бямба, ням гарагт алба хаагчдыг ээлжээр эргүүлээр ажиллуулж байна.

1.7 Тайлан мэдээ, албан бичгийн талаар:

Тайлант хугацаа /2021 оны 06 сарын 15-ны өдрийн байдлаар/-нд нийт албан бичиг 796 ирж, 456 албан бичгийг холбогдох газруудад явуулж, албан хэрэг хөтлөлтийн стандарт заавар журмын дагуу бүртгэлжүүлж ажилласан.

Ирсэн албан бичгийг дотор нь ангилж үзвэл дээд газраас /Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, аймгийн Засаг даргын тамгын газар, хэлтэс албадаас /-244, Хууль хяналтын байгууллагаас-92, бусад хэлтэс, агентлаг, албан байгууллагаас 460 албан бичиг ирсэн байна.

Тайлант хугацаанд хариутай 203 бичиг ирснийг бүртгэлд аван бүртгэл хяналтын карт хөтлөн албан бичгийг хугацаанд нь хүргүүлсэн байна. Тайлангийн хугацаанд хууль хяналтын байгууллагаас 92 албан бичиг ирснээс эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн 28, иргэний бүртгэлийн 35, хуулийн этгээдийн бүртгэлээр 8 лавлагаа, эрх түдгэлзүүлэх 8, эрх сэргээсэн 5, бусад 8 албан бичиг гарган хүргүүлэв.

Явуулсан албан бичгийг дотор нь ангилж үзвэл дээд шатны байгууллагад /Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, аймгийн Засаг даргын тамгын газар/-192, Хууль хяналтын байгууллагад 118, аймгуудын хэлтэс, бусад агентлаг, албан байгууллага, иргэдэд 146 албан бичгийг стандарт зааврын дагуу боловсруулан бүртгэл хөтлөн ажилласан.

Иргэн, эд хөрөнгө, хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой сар бүрийн мэдээ, хяналтын улсын байцаагчийн сарын ажлын тоон мэдээ, санхүүгийн болон үнэт цаасны сар, улирлын мэдээ, тайлан, өргөдөл, гомдлын мэдээ зэргийг нэгтгэн гаргаж, тогтоосон хугацаанд нь холбогдох газруудад хүргүүлэн ажиллаж байна. Ажлын байрны тодорхойлолтод тусгаж баталгаажуулсны дагуу Хэлтсийн орон тоон дээр шинээр томилогдсон албан хаагчийг бүртгэж, хувийн хэрэг нээж, хэлтсийн ажилчдын хүний нөөцийн бүрэлдэхүүн хөдөлгөөний судалгаа тайланг шинэчлэн гаргасан. Архив албан хэрэг хөтлөлтийн Able программ дээр ирсэн, явсан өргөдөл гомдлыг цаг тухай бүрт нь бүртгэн ажиллаж байна. Мөн төрийн байгууллагын цахим шуудан болох email –ийг ашиглан мэдээлэл солилцон мэдээллийн сан үүсгэн лавлагаа, мэдээ тайланг хүлээн авах, яаралтай албан тоотыг хүргүүлэх, хүлээж авах зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэн өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Сар	Ирсэн бичиг																
	Нийт дүн		Хууль хяналтын байгууллагаас бусад нийт	Үүнээс													
	Бүгд	Хуудасны тоо		Хууль хяналтын байгууллагаас бүгд	Үүнээс							сумдын ЗДТГ азраас	Аймгийн ЗДТГ газар, хэлтэс албад	УБЕГ азраас	Бусад аймаг УБХэлтсээс	Нийслэлийн Улсын бүртгэлийн газраас	Бусад
					Шүүх	Прокурор	Цагдаа	АТГ	ТЕГ	ШШГГ							
Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	Тоо	
УБХ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	168	-	136	32	4	26	2	-	-	17	52	17	28	16	3	3	
2	154	-	143	11	-	6	3	-	-	2	63	23	31	17	5	4	
3	110	-	106	6	4	-	-	-	-	2	48	9	31	14	1	1	
4	136	-	127	11	5	1	3	-	-	2	70	13	26	15	1	-	
5	151	-	130	21	-	4	6	-	-	11	43	14	32	21	5	15	

6	77	-	66	11	-	5	-	-	-	6	31	6	14	8	1	6
Нийт	796	-	708	92	13	42	14	-	-	40	307	82	162	91	16	29

Сар	Явсан бичиг															
	Нийт дүн				Үүнээс											
	Бүгд	Хуудасны тоо	Иргэдэд албан бичгээр хүргүүлсэн лавлагаа	Хууль хяналтын байгууллагад бүгд	Үүнээс						сумдын ЗДТГазарт	Аймгийн ЗДТГазар, бусад албадад	УБЕГазарт	Бусад аймгийн УБХэлтэст	Нийслэлийн Улсын бүртгэлийн газарт	Бусад
					Шүүх	Прокурор	Цагдаа	АТГ	ТЕГ	ШШГА						
тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	тоо	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	109	-	-	43	4	24	2	-	2	11	2	6	36	20	2	-
2	65	-	-	12	-	9	2	-	-	1	-	8	30	9	2	4
3	80	-	-	8	5	-	1	-	-	2	-	8	26	31	2	5
4	80	-	-	12	7	3	-	-	1	1	19	9	28	4	2	6

5	87	-	-	24	-	3	12	-	6	3	-	7	24	23	2	7
6	35	-	-	19	-	5	-	-	1	13	-	3	7	5	1	-
Нийт	456	-	-	118	16	44	17	-	10	31	21	41	151	92	11	22

**Улсын бүртгэлийн хэлтэст иргэдээс хандаж ирүүлсэн өргөдөл, гомдол санал хүсэлтийн агуулга /хувиар/
/2021 оны хагас жилийн байдлаар/ 2021.06.15**

№	Агуулга	Тоо	Эзлэх хувь
1	1. Иргэний бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар /төрөлт, нас баралт, иргэний нөхөн бүртгэл хийлгэх, лавлагаа, хуулбар, гэрчилгээ авах, гадаад паспорт, гадаадын иргэний гэр бүлийн байдлын бүртгэлтэй холбоотой /	9	13.6 3%
	2. Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар /Орон сууцны жагсаалт гаргах гэх мэт/	1	1.51%
	3. Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой /Лавлагаа авах, хуулбар авах гэх мэт /	0	0%
	4. Бүртгэлийн хяналтын үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар /Иргэний баримт бичгийн болон бусад бүртгэлийн зөрчил арилгуулах, хүчингүй болгуулах, шалгуулах, хориг цуцлуулах, залруулах, дүгнэлт гаргуулах/	31	46.96%
	5. Төрийн үйлчилгээний цахим машинтай холбоотой асуудлаар /ТҮЦ машинаас олгосон лавлагаагаар бусад байгууллага үйлчлэхгүй байгаа г.м/	0	0%
	6. Иргэний цахим үнэмлэх, шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлтэй холбоотой асуудлаар	0	0%
	7. Ажлын байр болон албан хаагчидтай холбоотой асуудлаар /ээлжийн амралт, чөлөө, тэтгэмж, тусламж хүссэн, ажлаас чөлөөлөгдөх, тодорхойлолт хүсэх, зэрэг дэв, цалингийн шатлал нэмүүлэх гэх мэт/	23	34.84%
	8. Бусад	2	3.03%
	Нийт	66	100%

2	Гомдлын агуулга	1.Тухайн газар, хэлтсийн ерөнхий үйл ажиллагаатай холбоотой		
		2. Иргэний бүртгэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой		
		3. Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой		
		4. Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой		
		5. Бүртгэлийн хяналтын үйл ажиллагаатай холбоотой		
		6. Албан хаагчдын зан харьцаатай холбоотой		
		7. Бусад		
		Нийт	-	-

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХЭЛТСИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН БАЙДЛААР
ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ, САНАЛ, ХҮСЭЛТ ШИЙДВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭНИЙ ХҮСНЭГТ**

№	Ангилал	Өргөдөл шийдвэрлэлт						Гомдол шийдвэрлэлт						Санал, хүсэлт шийдвэрлэлт						Нийт дүн							
		1. Шийдвэрлэсэн	2. Бусад байгууллагад шилжүүлсэн	3. Шийдвэрлээгүй / хугацаа болоогүй/	Хугацаа		Нийт	1. Шийдвэрлэсэн	2. Бусад байгууллагад шилжүүлсэн	3. Шийдвэрлээгүй / хугацаа болоогүй /	Хугацаа		Нийт / 1+2+3 /	1. Шийдвэрлэсэн	2. Бусад байгууллагад шилжүүлсэн	3. Шийдвэрлээгүй / хугацаа болоогүй /	Хугацаа		Нийт / 1+2+3 /								
					4.Хугацаа хэтэрч шийдвэрлэсэн	5. Хугацаа сунгасан					4.Хугацаандаа хэтэрч шийдвэрлэсэн	5. Хугацаа сунгасан					4.Хугацаа хэтэрч шийдвэрлэсэн	5. Хугацаа сунгасан		4.Хугацаа хэтэрч шийдвэрлэсэн	5. Хугацаа сунгасан						
1	Хэлбэр																										
	Бичгээр	47	0	19	0	0	66														47	0	19	0	0	66	
	Биечлэн хандсан																										
	"11-11 мэдээллийн																										

		төв"-өөр																								
		Цахим хуудас дахь “Зочны дэвтэр”-ээр																								
		Мессенжер, фейсбүүк хаягаар																								
		Утсаар хандсан																								
		Аймгийн “Мэдээлэл шуурхай удирдлагын төвөөс																								
		Нийт																								
2	Субъект	Иргэн																								
		Хуулийн этгээд																								
		УБЕГ-ын албан хаагч																								

1.8. Санхүү, үнэт цаасны тооцоо, үйлчилгээний талаар:

САНХҮҮ, ҮНЭТ ЦААСНЫ ТООЦОО ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТАЛААР

2021 ОНЫ ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/2021 оны 2 дугаар улирлын байдлаар 218,431,600/мян.төг/

Зардлын дүн	Батлагдсан төсөв	Төсвийн гүйцэтгэл
Нийт зарлагын дүн	218,431.6	215,976.6
<i>Цалин, хөлс болон нэмэгдлийн дүн</i>	201,628.8	201,628.8
Үндсэн цалин	141,869.5	154,480.7
Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,290.0	4,189.9
Нэмэгдэл	27,074.2	14,563.0
АО-с төлөх НДШимтгэлийн дүн	28,395.1	28,395.1
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	28,395.1	28,395.1
Бараа үйлчилгээний зардлын дүн	16,802.8	14,347.8
Бичиг хэрэг	1,734.0	1,582.5
Гэрэл цахилгаан	2,107.2	1,033.7
Түлш халаалт	7,468.0	7,721.4
Тээвэр шатахуун	826.6	826.6

Шуудан холбоо	1,045.6	1,027.0
Цэвэр бохир ус	1,387.2	389.4
Дотоод албан томилолт	20.8	0.0
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх зардал	468.0	292.0
Багаж техник хэрэгсэл	182.0	182.0
Хөдөлмөр хамгаалалын хэрэглэл	100.0	75.0
Урсгал засвар	65.0	0.0
Хог хаягдал зайлуулах, хортон шавьж устгах зардал	14.3	0.0
Бага үнэтэй түргэн элэгдэх зардал	607.9	595.2
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээ	514.2	482.2
Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох	0.0	0.0
Тээврийн хэрэгслийн даатгал	120.0	54.4
Тээврийн хэрэгсэлийн татвар	120.0	64.3
Тээрийн хэрэгслийн оношилгоо	22.0	22.0
Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	0.0	0.0

ӨР АВЛАГЫН БАЙДАЛ

1	Байгууллагын нэр	Үйлчилгээний төрөл	Өр авлагын хэмжээ	Тайлбар
1	Сангийн яам	авлага	128,026.00	2012 оны санхүүгийн тайланд үүссэн Он дамжсан авлага
2	Өвөрхангай нийгмийн даатгалын хэлтэс	Өр төлбөр	9,623,765.00	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөг

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

Тус хэлтсийн Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн УИХурлын сонгуулийн бэлтгэл ажлын санхүүжилтээр 37,207,600.00 төгрөгийн нэмэлт санхүүжилтүүд орж ирснийг хуулийн дагуу нэмэлт төсвийн эрхийг нээлгэн журмын дагуу зарцуулсан болно.

ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО

Тус хэлтэс нь 2021 онд улсын төсөвт нийт 118,354,688.90 мөнгөний орлого орсноос эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлээр 74,001,886.9төгрөг, 43,789,800 иргэний бүртгэлийн чиглэлээр, хуулийн этгээдийн бүртгэлээр 773,000 төгрөгийг тус тус оруулаад байна.

Орон нутгийн тэмдэгтийн хураамжийн орлого 17,676,700 төгрөг, хүү торгуулийн орлого 620,000төгрөг, үл хөдлөх эд хөрөнгө худалдсаны татвар 13,977,553 төгрөгийг тус тус оруулаад байна.

ҮНЭТ ЦААС ЗАРЦУУЛАЛТЫН ҮЛДЭГДЭЛ

Үнэт цаас			
Д/д	Нэрс	Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг
1	Бичвэргүй ИУБ /Үндсэн бүртгэл/	ширхэг	1000
2	ИУБ- 22 /шилжилт хөдөлгөөн/	ширхэг	1100
3	ИУБ-21 /ИҮО хуудас/	ширхэг	1800
4	ИУБ-31	ширхэг	1401
6	Төрсний гэрчилгээ	ширхэг	650
7	Төрсний гэрчилгээний хавтас	ширхэг	750
8	Нас барсны гэрчилгээ	ширхэг	89
9	Гэрлэлтийн гэрчилгээ	ширхэг	1181
10	Гэрлэлтийн гэрчилгээний хавтас	ширхэг	520
11	Лавлагааны маягт А4	ширхэг	140
12	Лавлагааны маягт А5	ширхэг	3250
13	Гэрчилгээ-Үл хөдлөх	ширхэг	1550
14	Гэрчилгээ-Газар	ширхэг	1500
15	Хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ	ширхэг	93
16	Салбарын гэрчилгээ	ширхэг	7
17	Төлөөлөгчийн салбарын гэрчилгээ	ширхэг	10

18	Шийтгэлийн хуудас	ширхэг	950
19	Улсын байцаагчийн акт	ширхэг	80
20	Улсын байцаагчийн дүгнэлт	ширхэг	500
21	Улсын байцаагчийн албан шаардлага	ширхэг	80
22	Улсын байцаагчийн мэдэгдэл	ширхэг	80
23	Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ	ширхэг	100
24	Хувийн хэрэг	ширхэг	800
25	Хувийн хэргийн хавтас	ширхэг	800
26	Мэдүүлэг иргэн	ширхэг	500
27	Албан тоот А5	ширхэг	0
28	Албан тоот А4	ширхэг	1900
29	Тушаалын бланк	ширхэг	1000
31	Гадаад паспортын мэдүүлгийн хуудас	ширхэг	1670
32	Хайрцган хавтас цэнхэр	ширхэг	0
31	Архивын бор дугтуй	ширхэг	12000
32	ХААТР 10	ширхэг	350
33	ХААТР 11	ширхэг	500
34	ХААТР 12	ширхэг	500
35	ХААТР 14	ширхэг	200

36	ХААТР 15	ширхэг	300
37	ХААТР 16	ширхэг	450
38	ХААТР 18	ширхэг	400

Бүртгэлийн дэвтэр			
Д/д	Нэрс	Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг
1	Аймаг нийслэлрүү шилжин явсан бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	40
2	Аймаг нийслэлээс шилжин ирсэн бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	21
3	Гэрлэлт цуцлалтын бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	21
4	Гэрлэлтийн бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	21
5	Гэрлэлтийн гэрчилгээ дахин дахин олгох бүртгэлийн дэвтэр	Ширхэг	21
5	Иргэний үнэмлэх дахин олгох бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	36
6	Нас баралтын бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	21
7	Овог нэр өөрчлсөний бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	25
8	Төрсний бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	24
9	Хүүхэд үрчилсэний бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	22

10	Эцэг тогтоосны бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	17
11	Иргэний үнэмлэхийн дэвтэр	ширхэг	25
12	ЭХАрхивт хүлээлгэн өгөх дэвтэр	ширхэг	17
13	Бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	5
14	Лавлагаа олголтын бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	5
15	Архиваас түр олгох хуулийн этгээдийн хувийн хэргийн бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	1
16	Архиваас түр ашиглуулахаар олгосон иргэний баримтын бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	1
17	Улсын бүртгэлд шинээр бүртгэгдсэн хуулийн этгээдийн хувийн хэргийг архивт хүлээн авах бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	1
18	УБ-15 /Хураан авсан тамга, тэмдэг, баталгааны тэмдгийн бүртгэл /	ширхэг	1
18	УБ-17	ширхэг	4
19	Маягт А2 /архиваас түр олгох, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн хувийн хэргийн бүртгэл /	ширхэг	8
20	Маягт А3 /ЭХЭУБ-ийн хувийн хэрэг , нотлох баримтанд криминалистик шижилгээ хийгдсэн тухай бүртгэл /	ширхэг	4
21	А 12 ЭХЭУБүртгэлийн газрын тамга тэмдэг олгох, хураан авах хадаглах, хүчингүй болгосон тухай бүртгэл	ширхэг	2

22	ЭХЭУБ-ийн хувийн хэрэг архивт хүлээн авах дэвтэр	ширхэг	16
23	Алдаа зөрчлийн талаарх мэдээлэл бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	0
24	Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьсан бүртгэлийн дэвтэр	ширхэг	0
25	ЭУБ-12	ширхэг	3
26	Иргэний бүртгэл болон иргэний баримт бичигт өөрчлөл, залруулга хийсэн иргэдийн бүртгэлийн дэвтэр /ИЗБ-1/	ширхэг	1

ХОЁР. ИРГЭНИЙ БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР

2.1. Иргэний улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийг аймгийн хэмжээнд нэгтгэн зохион байгуулах ажлын чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, журмын хэрэгжилтэд өдөр тутмын хяналт тавьж, үүрэг чиглэл өгч ажиллаж байна. Бүртгэлийн онлайн сүлжээнд холбогдсон тус аймгийн 16 сум 2020 онд бүрэн холбогдсон байсан, 2021 оны 05 сарын 26-ны өдөр Хайрхандулаан, Нарийнтээл сумд бүртгэлийн онлайн сүлжээнд холбогдож, сумын бүртгэгчид онлайн сүлжээнд ажиллах эрхийг нээлгэсэн ба иргэний бүртгэлийн бүх төрлийн үйлчилгээг онлайн сүлжээнд бүртгэж, бүх төрлийн лавлагааг сумандаа гарган иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж байна. Улсын бүртгэлийн 18 төрлийн үйлчилгээ, 20 төрлийн лавлагааны төлбөрийг ebarimt ашиглан төлөх боломж бүрдэж иргэдэд мэдээллийг хүргэж, үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж ажилласнаар нийт 28 иргэн цахим төлбөрийн системийг ашиглаж, төлбөрийг цахимаар баталгаажуулав. Иргэн УБЕГазрын BURTGEL.MN сайтаар цахим архивын лавлагаа олгох программаас 14 төрлийн лавлагааг цахимаар хүлээн авах боломжийн талаар иргэдэд сурталчилгаа мэдээллийг хүргэж ажилласны үр дүнд иргэний үнэмлэхээ үрэгдүүлсэн, хаясан гээгдүүлсэн иргэд /нийт 4 иргэн/ цахимаар захиалж баталгаажуулсан. Бүртгэлийн онлайн сүлжээнд холбогдсон 18 сумын бүртгэгч цахим архив ашиглах бүх төрлийн лавлагааг цахим архиваас гарган нотлох баримтандаа авч ашиглаж байна.

2.2. Иргэний улсын бүртгэлийг хууль тогтоомж, холбогдох журмын дагуу аймгийн хэмжээнд эрхлэн хөтлөх, хяналт тавих чиглэлээр:

2021 оны эхний хагас жилд сумаас иргэдийн гэр бүлийн байдлын бүртгэлээр 1744 ширхэг ИУБ маягтыг хүлээн авч, мэдээллийн санд оруулсан байна. Үүнээс төрөлт 1020 /үүнээс: эрэгтэй 549, эмэгтэй 471/, гэрлэлт 394 /үүнээс: анхны 363, дахин 30, сэргээсэн 1 /, гэрлэлт цуцлалт 23 /үүнээс: захиргааны журмаар 9, шүүхийн журмаар 14/, үрчлэлт 20 /үүнээс: Монгол Улсын иргэнд 20, ургийн овог, эцэг /эх/-ийн нэр, нэр өөрчлөлт 31 /үүнээс: Монгол Улсын иргэнд 31/, эцэг тогтоолт 36 үүнээс: эрэгтэй 18, эмэгтэй 18, нас баралт 261 /үүнээс эрэгтэй 150, эмэгтэй 106/, тус тус байна. Нөхөн бүртгэлд бүртгүүлсэн нийт 63 иргэний мэдээлэл байгаагаас төрөлт 1 /үүнээс эрэгтэй 1, эмэгтэй 0/, нас баралт 5 /үүнээс эрэгтэй 1, эмэгтэй 4/ тус тус бүртгэж, ИУБ маягтуудыг бичиж, иргэний гэр бүлийн байдлын гэрчилгээ олгосон байна. Гэрчилгээ дахин олголт 36, үүнээс: Төрсний гэрчилгээ 36, гэрлэлтийн гэрчилгээ дахин олгосон. Сумдаас ирүүлсэн материалыг хянах явцад илэрсэн зөрчилтэй ИУБ маягтуудыг тухай бүр нь буцаан хүргүүлж, засварлуулж мэдээллийн санд үнэн зөвөөр тусгасан болно. Илэрсэн зөрчил дутагдлыг цаашид гаргахгүй байх талаар албан тоотоор болон улсын ахлах бүртгэгчийн мэдэгдэх хуудсаар анхааруулга, санамж, зөвлөмжийг өгч ажиллалаа. Илэрсэн зөрчлүүд нь ихэвчлэн бар код бүдэг хэвлэгдсэн, дутуу бичигдсэн, гарын үсэг зураагүй, тэмдэг дараагүй зэрэг шалтгаанаар буцаагдсан болно. Регистрийн дугаар 6-г сольж олголоо. Үүнд: Хяналтын байцаагчийн дүгнэлтээр-4 Улсын бүртгэгч-2 байна. Иргэний бүртгэлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжийн дагуу иргэдэд шуурхай хүргэх, үйлчилгээний стандартыг мөрдөж, иргэдэд нээлттэй байдлаар үйлчилгээг чанартай хүргэж, иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шуурхай барагдуулж ажиллаж байна. 2021 онд нийт 2262 иргэнд иргэний үнэмлэх олгосноос шинээр 685 /үүнээс иргэний үнэмлэхийг цахим үнэмлэхээр сольсон 7, 16 нас хүрч шинээр иргэний үнэмлэх авсан 676/, гадаадад бүртгүүлсэн 2, дахин 525 /үүнээс хаяж үрэгдүүлсэн 500, дүр төрх өөрчлөгдсөн 4, хүчинтэй байдлаа алдсан 9, овог нэр сольсон 4, төрсөн он тогтоолгосон 2, цахимаар захиалсан 6, сунгалтаар 1052/үүнээс: 25 насанд хүрсэн 524, 45 насанд хүрсэн 524, гадаадад өгсөн 4 иргэн тус тус байна. 2021 онд Монгол Улсын үндэсний энгийн гадаад паспорт авахыг хүссэн 117 иргэний материалыг УБЕГазрын Иргэний улсын бүртгэлийн газарт уламжлан олголоо. 2021 онд нийт Шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг 1273 иргэнд үйлчилгээ үзүүлснээс өөр аймаг нийслэлээс шилжиж ирсэн 213 үүнээс: насанд хүрэгч 141, хүүхэд 72, Аймаг доторх шилжилт хөдөлгөөний хүсэлт гаргасан нийт 1060 үүнээс: сум хооронд 382 /үүнээс насанд хүрэгч 247, 16-аас доош насны хүүхэд 135/, баг хооронд шилжин явах хүсэлт гаргасан нийт 678 иргэний /үүнээс насанд хүрэгчид 445, 16-аас доош насны хүүхэд 233/ баг хороонд шилжин явах хүсэлт гаргасан нийт 830 иргэний /үүнээс насанд хүрэгчид 544, 16-аас доош насны хүүхэд 286/, ИУБ-22 маягтыг мэдээллийн санд шивж оруулан, баталгаажуулсан байна.

2.3.Иргэний баримтын архивын сан бүрдүүлэлтийн чиглэлээр:

Тайлангийн хугацаанд нийт 7908 ширхэг ИУБ маягтуудыг архивын санд байршуулснаас иргэний гэр бүлийн байдлын бүртгэлийн ИУБ маягтууд 1785 ширхэг, хуулбар бүртгэлээр хийсэн ИУБ маягт ИБТ-аас 50, сумдын улсын бүртгэгч нар 401 хуулбар бүртгэлийг УБЕГ-т албан тоотоор хүргүүлж санд оруулсан байна. ИУБ-31 маягт 1747 ширхэг, ИУБ-21 маягт 2268

ширхэг үүнээс иргэний үнэмлэх дахин авалт 515, өөр аймаг, хотоос шилжиж ирсэн 1660 иргэний хувийн хэргийг тус тус байршуулсан байна. Аймаггаас гадагш шилжилт хөдөлгөөн хийлгэсэн 100 хүний холбогдох хувийн хэргийг архивын сангаас хайн олж, холбогдох газрууд руу хүргүүлсэн байна. Нийслэл болон аймаг хотуудаас шилжиж ирсэн 213 иргэний ИУБ-22 маягтыг холбогдох хувийн хэргийн хамт архивын санд байршуулаад байна. Мөн аймаг дотор шилжилт хөдөлгөөн хийлгэсэн нийт 1660 иргэний ИУБ-22 маягтыг архивын санд байршуулаад байна. Архивын сангаас зөрчилтэй нийт 135 иргэний мэдээллийг татан авч шалгаснаас 135213 иргэний зөрчлийг арилгаж, буцаан байршуулсан байна. Зөрчил нь арилаагүй байршаагүй иргэний хувийн хэрэг байхгүй. Тайлангийн хугацаанд нийт 2560 ширхэг архивын лавлагаа олгосноос иргэнд 2368 ширхэг, албан тоотой 106, албан хэрэгцээнд 57, веб лавлагаанд 11 тус тус байлаа.

2.4. Иргэний улсын бүртгэгч нарыг өдөр тутамд нэгдсэн арга зүйгээр хангаж, хяналт тавьж ажиллах чиглэлээр:

Иргэний бүртгэлийн тасгийн 5 улсын бүртгэгч, иргэний баримтын архивч, 19 сумын 20 улсын бүртгэгч нарын үйл ажиллагааг өдөр тутамд удирдан мэргэжил, арга зүйн туслалцааг үзүүлж ажиллав. Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, журмын хэрэгжилтэнд байнгын хяналт тавьж, үүрэг чиглэл өгч ажиллаж байна. КОВИД-19-өөс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж, дэглэмийг мөрдөж хэрэгжүүлж, ажиллах талаар 19 суманд 5 удаа хэлтсийн даргаас үүрэг чиглэлийг хүргүүлж ажилласан. Сумдын улсын бүртгэгч нарын 2021 оны 1 дүгээр улиралд гүйцэтгэсэн ажлын талаар 7 хоног тутамд ирүүлсэн мэдээ тайланд судалгаа дүгнэлт хийж, ажлын ачааллыг харуулсан хүснэгтэн мэдээллийг албан хаагч нарт хүргүүллээ.

УБЕГазрын Мэдээлэл технологийн газраас тус аймгийн харьяалалтай нэг хаягт 10 ба түүнээс дээш сонгогч бүртгэгдсэн болон ижил овог нэртэй 270 иргэний мэдээллийн жагсаалтад Арвайхээр сумын 243, Хархорин сумд 27 иргэн байгааг холбогдох сумын улсын бүртгэгч нар багийн Засаг дарга нартай хамтран мэдээллийг шалгаж, тодруулах ажлыг зохион байгуулж ажилласан.

Тус ажлын хүрээнд үндсэн хаяган дээрээ бүртгэлтэй боловч хаягтаа амьдраагүй байгаа 56 иргэнтэй холбогдон /багийг ажлын алба/ 180 буюу түүнээс хугацаагаар амьдарч байгаа газартаа шилжилт хөдөлгөөний бүртгэл хийлгэх талаар мэдэгдсэн. Нэг хаягт 10 буюу түүнээс дээш сонгогч бүртгэгдсэн зарим хаягт нэг хашаанд 2-3 гэрт сонгуулийн насны 10 гаруй иргэн тус хаягт амьдарч байгаа нь үнэн болохыг шалгалтын явцад тогтоолоо. Дээрх хаягтаа амьдардаггүй 50 гаруй иргэдээс өөрийн өмчлөлийн байр, орон сууц, газраа бусдад худалдсан очсон газраа шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлээ хийлгээгүй иргэд байна. Эдгээрийг 80 орчим хувь нь Улаанбаатар хотод ажиллаж, амьдарч тэндээ суурьшсан иргэд байна. Нийслэл рүү шилжилт хөдөлгөөн хязгаарласантай холбоотой иргэний шилжилтээ хийлгээгүй иргэд байна.

Хархорин сумын улсын бүртгэгч болон багийн засаг дарга нартай хамтран 27 иргэний хаягийг тодруулж ажилласан бөгөөд хуучин хаяг дээр байсан 12 иргэний хаягийг шинэчилэн мэдээллийн санд тусгуулав.

Мэдээлэл технологийн газраас тус аймгийн харьяалалтай байсан сонгуулийн насны хаяггүй 143 иргэний нэрсийн жагсаалт ирүүлсэнээс Арвайхээр сумын 65, бусад сумын 78 иргэн байсан байна. Сум дахь улсын бүртгэгч нарт багийн Засаг дарга, ажлын албадтай хамтарч тухайн иргэд, ар гэртэй нь холбогдон амьдарч буй газрыг тодруулах, хаягийн зөрчлийг арилгуулах хугацаатай мэдэгдэл өгч ажиллав. Үүнээс 86 иргэний хаягийг олж тогтоон, шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг хийж, мэдээллийн санд хаягтай болгосон. 36 иргэнтэй холбогдсон боловч хаягийн зөрчлөө арилгаагүй, 21 иргэнтэй холбогдож чадаагүй байна.

Иргэний бүртгэлийн системд ажиллах эрхийг иргэний улсын ахлах бүртгэгч-1, иргэний улсын бүртгэгч-3 ажилтанд нээлгэх саналыг хүргүүлж, эрх нээгдсэний дараа Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн системд ажиллах дадлага ажлыг зохион байгуулав. УБЕГазраас ирүүлсэн Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны дэд төлөвлөгөөг гарган хэлтсийн даргаар батлуулан ажиллав. Иргэний бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэлийн дагуу хугацаат ажил үүргийг дараах байдлаар хийж гүйцэтгэсэн. Улсын ахлах бүртгэгч, иргэний улсын бүртгэгч нар нь election.mn систем рүү үүссэн эрхийн дагуу нэвтэрч санал авах байрны жагсаалт дээр 19 сумын ИТХТэргүүлэгчдийн тогтоолд заасан Өвөрхангай аймгийн 13 дугаар тойргийн 110 хэсгийн санал авах байрыг шинээр бүртгэж оруулав. Тухайн хэсгийн нутаг дэвсгэрт хамаарах /бүртгэлийн нэгжид хамаарах/ хаягийн жагсаалт бүхий цонхноос хаягийн мэдээллийг тус бүр нэмж оруулж баталгаажуулав. Мэдээлэл технологийн газраас хэсгийн дугаарлалт хийгдэж, хэсэг /13 дугаар тойргийн 110 хэсгийн/ оноогдох 75 иргэнд хэсгийн масс оноолт хийгдсэн байсан. Хэсэг оноолт хийгдээгүй санал авах байрны хаяг бүртгэгдээгүй 43 иргэнд хэсэг оноолт хийсэн. Үүнд Арвайхээр сумын 19, Бат-Өлзий сумын 4, Богд сумын 5, Бүрд сум 1, Уянга сум 7, Хархорин сум 7 иргэн байсан 43 иргэнд хэсэг оноолтыг 2021 оны 03 дугаар сарын 24 нд хийж дуусгасан. Өвөрхангай аймгийн хэмжээнд 75463 иргэнд хэсэг оноолт хийгдэж дууссан. Тус системийн Хурлын тогтоол бүртгэх цэсийн Тогтоолын жагсаалтыг тогтоол нэмэх цонхоор 19 сумын ИТХТэргүүлэгчдийн тогтоолыг хавсралтын хамт файл болгон нэмж бүртгэв. Дээрх үйл ажиллагааг хийж гүйцэтгэх явцад УБЕГазрын мэдээлэл технологийн газар, ИУБГазар, Интерактив компанитай холбогдон заавар зөвлөгөө авч ажиллав.

Тус аймгийн 13 дугаар тойргийн 110 хэсгийн санал авах байрны жагсаалтыг нэг бүрчилэн дахин тулгалт нягтлав. 19 сумын 110 хэсгийн санал авах байранд оноогдох хаягийг /баг нийлсэн, баг хуваагдсан/ дахин шалгасан. Иргэний улсын нар сумын төвийн сонгуулийн насны иргэдийн нэрсийг жагсаалтаар багийн Засаг дарга нараас авч мэдээллийн санд хаяг, овог нэр, регистрийн дугаарын тулгалтыг хийсэн. Сонгогчдын нэрсийн жагсаалтад хэсэггүй Уянга сумын Өлтийн 7 дугаар багийн 2 сонгогч нэмэгдэж ирснийг хэсэг оноолт хийсэн. Хэлтсийн 70322937 утсанд сонгогчийн нэрсийн жагсаалттай холбоотой гомдол, санал ирээгүй. Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын холбогдох утсанд тус аймгийн харьяалалтай 5 иргэний /Уянга-2, Арвайхээр-2, Тарагт-1/ нэрсийн жагсаалт ирснийг мэдээллийг нь санд шалгах, сум хариуцсан улсын бүртгэгч нартай холбогдон тус хаягтаа байдаг эсэхийг тодруулсан мэдээллийн санд байгаа хаягаар хэсэг оноолт хийгдсэн байна.

Сонгогчдын нэрсийн жагсаалт /13 тойрог 110 хэсэг, 75463 сонгогч / зөрчилгүй байна. Сонгогч шилжих хөдөлгөөнтэй холбогдуулан сумын улсын улсын бүртгэгч, Итгэмжлэгдсэн ажилтнууд нарыг өдөр тутамд арга зүйн удирдлагаар хангаж ажиллав. Сонгогч шилжих хөдөлгөөнийг 2021 оны 05 дугаар сарын 15-наас эхэлж, 2021 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдрийн 00.00 цаг хүртэл явагдсан. Өвөрхангай аймгийн 19 сумын 110 хэсгийн хороодод сонгогч шилжүүлэг хийгдсэн нийт 1667 сонгогч шилжилтийг хийж лавлагаа хэвлэлээ. Үүнээс сонгогч шилжин ирсэн 820, шилжин явсан 827, нас барсан 17, Иргэний бүртгэлийн өөрчлөлтэй холбоотой 3 тус тус хийгдсэн байна. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн ирц бүртгэлийг Өвөрхангай аймагт ямар нэгэн зөрчилгүй, амжилттай зохион байгууллаа.

Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуульд ажиллах итгэмжлэгдсэн ажилтнуудын судалгааг сумын ЗДТГазартай хамтран хийж, 110 хэсгийн хороонд ажиллах 110 итгэмжлэгдсэн ажилтны судалгааг гарган аймаг дахь Тагнуулын хэлтэст хүргүүлсэн, Тагнуулын хэлтсээс ирсэн зөвшөөрлийн дагуу итгэмжлэгдсэн ажилтныг томилсон хэлтсийн даргын тушаал 2021.04.17-нд гарч, нууцын баталгаа авах, гэрээ хийгдэх, үнэмлэх олгох ажил зохион байгуулагдав. Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн 13 дугаар тойргийн 110 хэсгийн хороонд ажиллах 110 итгэмжлэгдсэн ажилтны сургалтын хөтөлбөрийн хэлтсийн даргаар батлуулан, итгэмжлэгдсэн ажилтнуудад хөтөлбөрийг цахимаар хүргүүлэв. Сургалтын материалыг сум дахь улсын бүртгэгч нарт цахимаар хүргүүлэн итгэмжлэгдсэн ажилтны тоогоор хувиан 3 хоногийн өмнө хүргүүлэн хууль, тогтоомж, журмыг судлуулах, танилцуулах ажлыг зохион байгуулав. Сургалтыг хөдөөний 18 суманд цахимаар хийхээр төлөвлөж, мэдээлэл технологийн ажилтан Л.Отгонболд сургалт явуулах эрхийг авч, сум дахь улсын бүртгэгч нартай холбогдох туршилт хийж бэлэн болгов. Арвайхээр сумын итгэмжлэгдсэн ажилтнуудад хорио цээрийн дэглэмийг хангаж танхимаар зохион байгуулав. 2021 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдрийн 15.00 цагт цахим сургалтыг эхэлж, 18.00 цагт дуусгав. 19 сумын 110 хэсгийн хорооны дэргэд ажиллах 110 итгэмжлэгдсэн ажилтан сумдын бүртгэгч нарт сургалтыг зохион явуулав. Сургалтыг хэлтсийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Б.Цэдмаа, Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хууль, ЭХЭБТасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Д.Болор-Эрдэнэ, Итгэмжлэгдсэн ажилтны гэрээ байгуулах, нууцын баталгаа, Төрийн албаны ёсзүйн асуудал, Иргэний бүртгэлийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Н.Түдэвмаа Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэх, танилцуулах хүргүүлэх, сонгогч шилжих журам, Итгэмжлэгдсэн ажилтаны чиг үүрэг, сэдвүүдээр сургалтыг зохион байгуулав. Тагнуулын газраас Төрийн нууц, Албаны нууцын тухай хууль тогтоомж, мэдээллийн сангийн аюулгүй байдлын талаар аймаг дахь Тагнуулын хэлтсийн ажилтан мэргэжилтэн Ж.Ууганбаяр мэдээлэл өгч хамтран ажилласан. Улсын бүртгэлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн ажилтны ирц бүртгэлийн программын сургалтыг зохион байгуулах ажлыг УБЕГазраас сургалтын багийнхантай хамтран зохион байгуулав. Сургалтыг 2021 оны 05 дугаар сарын 30, 31-ний өдрүүдэд зохион байгуулж, 110 хэсгийн хороонд ажиллах 110 итгэмжлэгдсэн ажилтнууд, улсын бүртгэгч нарыг оролцуулав. Итгэмжлэгдсэн ажилтнуудад Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн тухай хуулиар бүртгэлийн байгууллагын хүлээсэн үүргийн сургалтын багийн

ахлагч Мөнхцэцэг, сургалтын үеэр болон санал авах өдрүүдэд анхаарч ажиллах асуудлын талаар Сонгинохайрхан дүүргийн МТИнженер Энхтуул хэлтсийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Б.Цэдмаа, улсын ахлах бүртгэгч Н.Түдэвмаа, Болор-Эрдэнэ нар чиглэл, зөвлөмжийг өгч ажиллав. Сонгогч шилжих болон иргэний бүртгэлийн өөрчлөлтөөр гарсан 1667 лавлагааг хэсэг тус бүрээр оруулан, 2021 оны 5 дугаар сарын 31-ний өглөөний 09.00 цагаас СНЖагсаалтыг хэвлэх, программ түгжих үйл ажиллагаанд шилжин, 17.30 дуусгасан байна.

Сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг хэвлэх ажлын хэсгийг хэлтсийн даргын тушаалаар баталж, хэвлэх эрхийг иргэний улсын ахлах бүртгэгч, иргэний улсын 5 бүртгэгч, Мэдээлэл технологийн ажилтан гэсэн 6 хүнд эрх нээлгэхээр Иргэний улсын бүртгэлийн газарт тоотыг хүргүүлэн эрх нээлгэсэн. 2021 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдрийн оройны 19.00 –цагаас эхлэн бэлтгэл ажлыг хангах/6 компьютер, принтер, цаас, цаасан уут, цавуу зэрэг бусад хэрэгсэлийг /ажлыг зохион байгуулав. Сонгогчийн нэрсийн жагсаалт хэвлэх үйл ажиллагаа нь 2021 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн өглөөний 08 цаг 00 минутанд хэлтсийн даргын 207 тоот өрөөнд хэвлэж эхлэв.

Сонгогчийн нэрсийн жагсаалт хэвлэх ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд Улсын бүртгэлийн хэлтсийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Б.Цэдмаа, Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Н.Түдэвмаа, Эд хөрөнгийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч Д.Болор-Эрдэнэ, иргэний улсын бүртгэгч Ц.Төмөрсүх, Иргэний улсын бүртгэгч С.Мягмарсүрэн, иргэний улсын бүртгэгч Ч.Цэрэндорж, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэгч У.Должинсүрэн, иргэний бүртгэлийн архивч Д.Цэрэннадмид мэдээллийн технологийн ажилтан Л.Отгонболд, нар хийж гүйцэтгэлээ.

Хэвлэх үйл ажиллагаанд 6 тоног төхөөрөмжийг зэрэг ажиллуулан хэвлэсэн бөгөөд хэвлэх явцад Богд сумын 3 дугаар багийн сонгогчдийн нэрсийн жагсаалтаас 1, Нарийнтээл сумын сонгогчийн нэрсийн жагсаалтаас 5, Нарийнтээл сумын сонгогчийн нэрсийн жагсаалтаас 1, Хайрхандулаан сумын сонгогчийн нэрсийн жагсаалтаас 1, Арвайхээр сумын 10 дугаар багийн сонгогчийн нэрсийн жагсаалтаас 21, Хужирт сумын 5 дугаар багийн сонгогчийн нэрсийн жагсаалтаас 5, Гучин-Ус сумын 4 дүгээр багийн нэрсийн жагсаалтаас 1, Арвайхээр сумын 10 дугаар багийн нэрсийн жагсаалтаас 19, Бүрд сумын 1 дүгээр багийн сонгогчийн нэрсийн жагсаалтаас 25 хуудас тус бүр принтерийн халалтаас үүссэн алдаа болон хор бүдэг хэвлэгдсэн 89 хуудас материалыг тухай бүрт нь тэмдэглэн үйлдэн хураан авч Хяналтын улсын байцаагч хүчингүй тэмдэглэгээ хийн дугтуйлж лацдан баримтжуулж хадгалсан. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн 110 хэсгийн хороонд хаягтай Сонгогчдын нэрсийн жагсаалтыг тус бүр 2 хувь үйлдэв. Сонгогчдын нэрсийн жагсаалтад 75463 сонгогч бүртгэлтэй бөгөөд түр хасав тэмдэглэгээтэй 1119 сонгогч байна. Сонгогчийн нэрсийн жагсаалт хэвлэх үйл ажиллагаа 2021 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн 10 цаг 15 минутанд дууссан болно.

Дээрх бүрэлдэхүүнийг байлцуулан 10 цаг 40 минутанд тус аймгийн 110 хэсгийн хорооны хэсгийн хороо тус бүрээр 2 хувь хэвлэсэн сонгогчийн нэрсийн жагсаалтыг тулган шалгаж, баталгаажуулах, битүүмжлэх ажлыг эхлүүлсэн бөгөөд уг ажлыг 14 цаг 35 минутанд дуусгав. Энэхүү ажлын хүрээнд хэсгийн хороо тус бүрээр 2 хувь сонгогчийн нэрсийн жагсаалтыг

тус бүр бор дугтуйнд хийж битүүмжлэн хаягласан болно. Хэлтсийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Б.Цэдмаа сонгогчийн нэрсийн жагсаалт хэвлэх үйл ажиллагаа дууссаны дараа хэлтсийн даргын 207 тоот өрөөний 2 цонхны салхивчийг лацдан тэмдэглэл үйлдсэн. Мөн хэсгийн хороо тус бүрээр 2 хувь хэвлэсэн, дугтуйлж, лацдсан сонгогчийн нэрсийн жагсаалтыг хэлтсийн даргын өрөөнд шүүгээнд хийн тэмдэглэл үйлдэн баримтжуулж лацдаж хадгалсан болно. Арвайхээр сумын 13 хэсгийн хорооны дарга, итгэмжлэгдсэн ажилтан, сумын сонгуулийн хорооны дарга нарыг 2021 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн 18.00 цагаас Арвайхээр сумын Засаг Даргын тамгын газрын 206 тоот өрөөнд хэсгийн хороодод сонгогчдын нэрсийн жагсаалтыг хүлээлгэн өгсөн.

Сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Сонгуулийн тухай хуулийн дагуу хэсгийн хороодод хүлээлгэн өгөх ажлын хэсгийг хэлтсийн дарга томилж, маршрутыг батлан, 2021 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдрийн өглөөний 06.00 цагаас 3 чиглэлд гаргахаар болсон. Улсын бүртгэлийн хэлтсийн дарга хэлтсийн ӨВА11-14 дугаартай автомашинтай Уянга, Бат-Өлзий, Зүүнбаян-Улаан, Хужирт, Хархорин сумдад, Иргэний улсын ахлах бүртгэгч Н.Түдэвмаа Засаг даргын тамгын газрын ӨВ000-04 дугаартай автомашинтай Өлзийт, Есөнзүйл, Бүрд, Баян-Өндөр, Сант, Баянгол, Төгрөг сумдад, Улсын бүртгэгч Ч.Цэрэндорж Засаг даргын орлогчийн ӨВА00-02 дугаартай автомашинтай Гучин-Ус, Богд, Баруунбаян-Улаан, Нарийнтээл, Хайрхандулаан, Тарагт сумдад СНЖагсаалтыг хүлээлцэх ажлыг зохион байгуулав.

2.5.Иргэний бүртгэлийн чиглэлээр хэрэгжүүлсэн шинэлэг ажлуудаас:

Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн байдал болон зарим иргэдийн бичиг баримтын бүрдэл дутуу тохиолдолд утсаар мэдэгдэж, хугацааг хэмнэж ажилласнаар иргэдийн сэтгэл хангамжийн байдал эрс дээшилсэн.

Шинээр баг байгуулагдсанаар хаягийн өөрчлөлт хийлгэх шаардлагатай болсон тохиолдолд орон нутгийн шийдвэрийг үндэслэн УБЕГ-ын МТГ-т тухай бүр мэдэгдэж, хаяг нэмүүлэх асуудлыг шуурхай авч хэрэгжүүлж хэвшсэн.

Иргэний цахим үнэмлэхний баталгаажуулалтыг сумдын бүртгэгч нартай өдөр тутам утсаар холбогдон, мэдээллийг тулган шалгаж, баталгаажуулж байна.

УБЕГ-ын холбогдох бүртгэгч нартай өдөр тутамд холбогдон, шаардлагатай цаг үеийн асуудлуудыг харилцан зөвшилцөж, асуудлыг шийдвэрлэж байна.

Иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн улсын бүртгэгч нар тус бүрдээ аймгийн хэмжээний 19 сумдыг хариуцан ажиллаж өдөр тутамд нь мэдээллээр ханган ажиллаж байна

Сумдын улсын бүртгэгч нарт хэсэгчилсэн онлайн сургалт зохион байгуулж хэвшлээ. Иргэний гэр бүлийн байдлын бүртгэлийн дагалдах СТ-4, АМ-7 маягтуудыг мэдээний хамт хүлээн авч тулган шалгаж зөрчлийг арилган ажиллаж байна.

Анхан шатны ажиллаж буй улсын бүртгэгч, шинээр томилогдсон улсын бүртгэгч нарыг мэдээллээр хангах, сургах, дадлагажуулах ажлыг тогтмол зохион байгуулж ажилласан.

Гадаад паспорт шинээр захиалсан иргэдэд мессежээр хариуг мэдэгдэж хэвшсэн.

Иргэд, олон нийтэд чиглэсэн Бүртгэлийн багц хууль тогтоомжийн талаарх сургалт сурталчилгааг Улсын бүртгэлийн хэлтсийн вэб хуудас болон орон нутгийн телевизээр тогтмол сурталчилан ажиллаж байна.

ИРГЭНИЙ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТООН МЭДЭЭ

6/14/2021

№	Үзүүлэлт		ХЭМЖИХ НЭГЖ	5-р сар	НИЙТ / өссөн дүнгээ р/			
1.	Иргэний гэр бүлийн байдлын бүртгэл	1.1	Нийт төрсний бүртгэл /1+4/		Тоо	163	1020	
			1.Төрсний бүртгэл гэрчилгээ олгосон /2+3/		Тоо	163	1020	
			үүнээс	эрэгтэй	Тоо	84	549	
				эмэгтэй	Тоо	79	471	
			2. Тайлант хугацаанд бүртгүүлсэн төрөлт		Тоо	159	1016	
			хугацаа	хугацаандаа бүртгүүлсэн төрөлт		Тоо	159	989
				эрэгтэй		Тоо	82	531
				эмэгтэй		Тоо	77	458
				хугацаа хэтэрсэн төрөлт		Тоо	3	30
				эрэгтэй		Тоо	1	17
				эмэгтэй		Тоо	2	13
			3. Нөхөн бүртгэлд бүртгүүлсэн төрөлт		Тоо	1	2	
			үүнээс	эрэгтэй	Тоо	1	2	
				эмэгтэй	Тоо	0	0	
			4. Нялхсын эндэгдэл		Тоо	0	0	
			үүнээс	эрэгтэй	Тоо	0	0	
				эмэгтэй	Тоо	0	0	
			1.2	5. Нийт гэрлэсний бүртгэл /ИУБ-15/		Тоо	22	394
				үүнээс	анхны	Тоо	20	363
		дахин			Тоо	2	30	
сэргээлт	Тоо	0	1					
1.3	6.Гэрлэлт дуусгавар болсны бүртгэл /ИУБ-16/		Тоо	4	23			

		үүнээс	захиргааны журмаар	Тоо	1	9	
			шүүхийн журмаар	Тоо	3	14	
		1.4	7. Нийт үрчилсний бүртгэл /ИУБ-12/		Тоо	1	20
			үүнээс	Монгол улсын иргэнд	Тоо	1	20
		Гадаад улсын иргэнд		Тоо	0	0	
		1.5	8. Эцэг, /эх/ тогтоосны бүртгэл /ИУБ-14/		Тоо	10	36
			үүнээс	эрэгтэй	Тоо	3	18
				эмэгтэй	Тоо	7	18
		1.6	9. Нийт овог эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр өөрчилсний бүртгэл/ИУБ-13/		Тоо	5	31
			үүнээс	Монгол улсын иргэнээр	Тоо	5	31
				Гадаад улсын иргэнээр	Тоо	0	0
		1.7	10. Нийт нас барсны бүртгэл /ИУБ-18/		Тоо	60	261
			11. Нас барсны бүртгэл/ИУБ-18/		Тоо	59	256
			үүнээс	эрэгтэй	Тоо	34	150
				эмэгтэй	Тоо	25	106
			12. Нөхөн бүртгэлд бүртгүүлсэн нас баралт		Тоо	1	5
			үүнээс	эрэгтэй	Тоо	0	1
		эмэгтэй		Тоо	1	4	
		1.8	13. Регистрийн дугаарийн өөрчлөлтийн бүртгэл /ИУБ-25/		Тоо	0	6
			Үүнээс	ХУБ-ын дүгнэлтээр	Тоо	0	4
	Улсын бүртгэгч	Тоо		0	2		
2	Гэрчилгээ олголтын мэдээ	14. Нийт олгосон гэрчилгээ		Тоо	245	1674	
		Үүнээс	төрсний гэрчилгээ	Тоо	163	1020	
			гэрлэсний гэрчилгээ	Тоо	22	393	
			нас барсны гэрчилгээ	Тоо	60	261	
		15. Засвар өөрчлөлтийн бүртгэлээр олгосон гэрчилгээ		Тоо	0	0	
		Үүнээс	төрсний гэрчилгээ	Тоо	0	0	
гэрлэлтийн гэрчилгээ	Тоо		0	0			

3	Иргэний үнэмлэх олголтын бүртгэл		16. Дахин олгосон гэрчилгээ		Тоо	4	36	
			Үүнээс	төрсний гэрчилгээ	Тоо	4	35	
				гэрлэлтийн гэрчилгээ	Тоо	0	1	
		17. Нийт олгосон иргэний үнэмлэх /18+19+20/		Тоо	244	2262		
		18. Шинээр олгосон иргэний үнэмлэх		Тоо	75	685		
			Анх удаа биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэлд бүртгүүлсэн		Тоо	0	7	
			16 насанд хүрч биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэлд бүртгүүлсэн		Тоо	75	676	
			гадаадад бүртгүүлсэн		Тоо	0	2	
		19. Дахин олгосон иргэний үнэмлэх		Тоо	59	525		
		3.1	үүнээс	хаяж үрэгдүүлсэн		Тоо	59	500
				хүчинтэй байдлаа алдсан		Тоо	0	9
				буруу бичигдсэн		Тоо	0	0
				овог нэр сольсон		Тоо	0	4
				төрсөн он тогтоолгосон		Тоо	0	2
				хаягийн хөдөлгөөн		Тоо	0	0
				Дүр төрхийн өөрчлөлт орсон		Тоо	0	4
				Цахимаар захиалсан		Тоо	0	6
				Засаг захиргааны нэгж хуваагдсан		Тоо	0	0
		20. Иргэний үнэмлэхний хугацаа дуусч авсан		Тоо	110	1052		
			үүнээс	25 нас хүрч		Тоо	61	524
				45 нас хүрч		Тоо	49	524
гадаадад өгсөн				Тоо	0	4		
3.2	21. Үндэсний гадаад паспорт, түүнийг орлох бичиг баримт олголт		Тоо	12	195			
	Хил зорчих үнэмлэх	Үндэсний энгийн гадаад паспорт	Тоо	12	195			

			олголт	ОХУ-ын хавсралт	Тоо	0	0	
				БНХАУ нэг удаагийн хавсралт	Тоо	0	0	
				БНХАУ олон удаагийн хавсралт	Тоо	0	0	
4	Иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэл	4.1	22. Аймаг хотоос бүрмөсөн шилжин ирсэн		Тоо	0	213	
			үүнээс	насанд хүрэгч		Тоо	0	141
				хүүхэд /16 аас доош насны/		Тоо	0	72
		4.2	23. Хот доторх шилжилт хөдөлгөөн /24+25/		Тоо	0	1060	
			үүнээс	24. сум, дүүрэгт шилжин ирсэн		Тоо	0	382
				насанд хүрэгч		Тоо	0	247
				хүүхэд /16 аас доош насны/		Тоо	0	135
				25. баг, хороонд шилжин ирсэн		Тоо	0	678
насанд хүрэгч		Тоо		0	445			
хүүхэд /16 аас доош насны/		Тоо	0	233				
5	Улсын бүртгэгчийн олгосон	5.1	26. Лавлагаа		Тоо	503	2560	
			Үүнээс	Албан тоотоор		Тоо	16	106
				Албан хэрэгцээнд		Тоо	18	57
				Веб лавлагаанд		Тоо	13	11
				Иргэнд		Тоо	466	2386

ГУРАВ. ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР

Үндсэн зорилтын хүрээнд: Тус тасгийн эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг шинээр батлагдан мөрдөгдөж байгаа Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн тухай хууль журмын хүрээнд явуулж, эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийг үнэн зөв, найдвартай бүрэн бүртгэлд тэмүүлэх, цахим бүртгэлд хяналт тавих, бүртгэлийн үйлчилгээний чанар, иргэнд хүрч буй үйлчилгээний хурдыг нэмэгдүүлэх, бүртгэлийн дотоод хяналтыг тогтмолжуулж улсын бүртгэгчдийг мэргэжлийн арга зүйгээр хангаж шаардлагатай тохиолдолд Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газрын холбогдох ажилтантай холбогдож чиглэл зөвлөмжүүдийг авч ажиллалаа.

Эд хөрөнгийн бүртгэлийн тасгийн ажлыг жилээр төлөвлөн бүртгэлийн үйл ажиллагааг сурталчлах, анхан шатанд үзүүлэх бүртгэлийн үйлчилгээний тоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр сумдын улсын бүртгэгчдээр зөвлөгөө мэдээлэл хүргүүлж, тэднээр дамжуулан мэдүүлэг хүлээн авах, хүлээн авсан мэдүүлгийн дагуу бүртгэгдсэн гэрээ, гэрчилгээ, бусад бүртгэлийн

холбогдох баримт бичгийг буцаан сумдын улсын бүртгэгчээр дамжуулан иргэдэд газар дээр нь түгээх ажлыг зохион байгуулан ажиллаж хэвшсэн.

Аймгийн хэмжээнд тайлангийн хугацаанд шинээр гэр бүлийн хэрэгцээний газрын анхны бүртгэл баталгаажуулалт-129, газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн анхны бүртгэл баталгаажуулалт-270, шинээр баригдсан орон сууц өмчлөх эрхийг баталгаажуулах-122 бүртгэлийг хийж, архивт нийт 7367 бүртгэлийн хувийн хэрэг эх нотлох баримт хадгалагдаж байгаа бөгөөд нийт бүртгэгдсэн хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн 85 хувьд нь баяжилт, хөдөлгөөн тогтмол хийгдэж байна.

3.1. Төсөв санхүүгийн чиглэлээр:

1. Тайлангийн хугацаанд бүртгэлийн үйл ажиллагааг хуулийн хүрээнд явуулж, жилийн хугацаанд иргэд, эрх бүхий байгууллагаас нийт 7367 мэдүүлэг хүлээн авснаас 7360 бүртгэлийг баталгаажуулж, үйлчилгээний хураамжаар 94.883.518 төгрөгийн, тэмдэгтийн хураамжаар 27.340.516 төгрөгийн, газар болон газраас бусад үл хөдлөх хөрөнгө өмчлөх эрхээ худалдсанаас оруулсан татварын орлого 143.507.353 улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

2. Үл хөдлөх эд хөрөнгө болон өмчилсэн газраар баталгаажсан зээлийн нийт хэмжээ 64181318 төгрөгт хүрсэн байна.

3. Нярваас шаардахаар хүлээн авсан бичиг хэргийн материалыг үр ашигтай, хэмнэлттэй зарцуулж албан тоот төлөвлөлтийг ноорог цаасны ар тал ашиглаж, шүүхэд тайлбар хүргүүлэх шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар, прокурорын газарт лавлагаа хүргүүлэхдээ 2 хуудас дамнаж арын хуудасанд 2-4 мөр хэвлэхээр болбол мөр хоорондын зайг багасгаж 1 хуудсанд хэвлэх, сумдын бүртгэгчдээс ирүүлсэн материалыг буцаахдаа Шуудан үйлчилгээний газраар дамжуулалгүй сум хоорондын унаанд өгч явуулан шуудангийн зардлыг тодорхой хэмжээнд хэмнэж ажиллалаа.

4. Газар болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ зарцуулалтын тайлан, лавлагааны үнэт цаасны тайланг тухайн сарын 25-ны өдрөөр тасалбар болгон гаргаж, хүчингүй үнэт цаасны тайлан гарган бүртгэгчийн алдаанаас хүчингүй болсон үнэт цаасны тооцоог хийж баримтыг үнэт цаасны тайлангийн хамт нягтлан бодогчид хүлээлгэн өгч хэвшсэн.

3.2. Хууль хяналтын байгууллагуудтай хамтран ажиллах чиглэлээр:

Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлтэй холбоотой хууль, хяналт шүүхийн байгууллагаар шийдвэрлэгдэж байгаа хэрэг маргаан гараагүй бөгөөд хууль хяналтын байгууллагаас ирсэн албан бичгийн 165 иргэнд холбогдох эд хөрөнгө өмчлөх эзэмших эрхтэй холбоотой албан тоот бичигт хугацаанд нь хуулийн дагуу хариуг өгч эрх түдгэлзүүлсэн 29, эрх сэргээх 10 бүртгэлийг тухай бүрд нь мэдээлийн санд оруулан хувийн хэрэгт нь албан бичгийг байршуулах арга хэмжээг авч ажиллав.

3.3. Тайлант хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд:

1. Тайлангийн хугацаанд бүртгэлийн үйл ажиллагааг хуулийн хүрээнд явуулж, жилийн хугацаанд иргэд, эрх бүхий байгууллагаас нийт 7367 мэдүүлэг хүлээн авснаас 7360 бүртгэлийг баталгаажуулсан байна.

Үүнээс: Газар өмчлөх эрхийн бүртгэл:

- Төрөөс хувьчилсан газрын өмчлөх эрхийг баталгаажуулах-116
- Төрөөс худалдаж авсан газрын өмчлөх эрхийг баталгаажуулах-0
- Өмчлөгчийн хүсэлтээр болон гэрээ хэлцлээр бүртгэл салгаснаар шинэ бүртгэл үүсэх-13
- Худалдах, худалдан авах гэрээ-286
- Бэлэглэх гэрээ-54
- Арилжих гэрээ-0
- Өв залгамжлалаар өмчлөгч өөрчлөгдөх-38
- Шүүхийн шийдвэрээр өмчлөгч өөрчлөгдөх-0
- Хамтран өмчлөгч өөрчлөгдөх-11
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээс бэлэглэх-2
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ худалдах-3
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээс худалдах-1
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ бэлэглэх-3
- Эд хөрөнгийн үнэ өмчлөгчийн овог нэр өөрчлөгдөх-6
- Барьцааны гэрээ-2184
- Барьцааны гэрээ дуусгавар болох-1022
- Эд хөрөнгийн хэмжээ өөрчлөгдөх-168
- Эд хөрөнгийн хаяг өөрчлөгдөх-51
- Газрын нэгж талбарын дугаар өөрчлөгдөх-5
- Өмчлөгчийн хүсэлтээр бүртгэл салгаснаар хэмжээ өөрчлөгдөх-5
- Лавлагаа, хуулбар-16
- Үрэгдүүлсэн гэрчилгээ шинээр олгох-4
- Хувийн хэрэг хаах-2

Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн бүртгэл:

- Газраас бусад ҮХЭХ-ийг анх удаа бүртгэж, баталгаажуулах-270
- Шинээр баригдсан орон сууц анх удаа бүртгэж, баталгаажуулах-122
- Өмчлөгчийн хүсэлтээр болон гэрээ хэлцлээр бүртгэл салгаснаар шинэ бүртгэл үүсэх-5

- Худалдах, худалдан авах гэрээ-229
- Бэлэглэх гэрээ-23
- Өв залгамжлалаар өмчлөгч өөрчлөгдөх-30
- Шүүхийн шийдвэрээр өмчлөгч өөрчлөгдөх-1
- Хамтран өмчлөгч өөрчлөгдөх-6
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээс бэлэглэх-5
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ бэлэглэх-32
- Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ худалдах-4
- Барьцааны гэрээ-2922
- Барьцааны гэрээ дуусгавар болох-1215
- Эд хөрөнгийн хэмжээ өөрчлөгдөх-125
- Эд хөрөнгийн хаяг өөрчлөгдөх-52
- Эд хөрөнгийн зориулалт өөрчлөгдөх-7
- Өмчлөгчийн овог, нэр, регистр өөрчлөгдөх-4
- Өмчлөгчийн хүсэлтээр бүртгэл салгаснаар хэмжээ өөрчлөгдөх-10
- Жагсаалтаар салж бүртгэгдэж байгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн хэмжээ өөрчилөгдөх-12
- Гэмтээсэн гэрчилгээ шинээр олгох-0
- Үрэгдүүлсэн гэрчилгээ шинээр олгох-2
- Хувийн хэрэг хаах-2
- Лавлагаа, хуулбар-247 тус тус бүртгэж баталгаажуулсан байна.

2. Иргэдэд газар дээр нь түргэн шуурхай үйлчлэх, зардал чирэгдлийг багасгах зорилгоор тогтмол хэрэгжүүлж хэвшсэн эд хөрөнгийн бүртгэлийг анхан шатанд хүлээн авах ажлыг сумдын бүртгэгч нараар дамжуулан авч байгаа бөгөөд жилийн байдлаар Уянга сумаас 25, Төгрөг сумаас 6, Баруунбаян-Улаан сумаас 5, Сант сумаас 5, Есөнзүйл сумаас-6, Хайрхандулаан сумаас 2, Богд сумаас 25, Зүүнбаян-Улаан сумаас 6, Тарагт сумаас 10, Бат-Өлзий сумаас-15, Нарийнтээл сумаас 5, Гучин-Ус сумаас-5, Баян-Өндөр сумаас-1, Баянгол-25, Хужирт-3, Бүрд-5, Өлзийт-4 бүртгэлийг тус тус хүлээн авч нийт 198 өмчлөх эрхийн гэрчилгээг гаргаж иргэдэд хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулсан байна.

3. Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн сарын мэдээг сар бүрийн 25-ны өдрөөр тасалбар болгон хугацаанд нь багтааж Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн газарт хүргүүлсэн ба хугацаа хоцорсон мэдээ байхгүй болно.

4. МИК АКТИВ ХХКомпаниас ирүүлсэн Өвөрхангай аймаг дахь 5 банкны 535 ширхэг барьцаа хөрөнгийн багцын жагсаалтанд тусгагдсан үл хөдлөх хөрөнгөд тусгай тэмдэглэл хийсэн.

5. Архивын стандарт шаардлагын дагуу эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн архивт галын хор, халуун хүйтэн хэмжигч термометрийг шинээр суурилуулж архивын хадгалалт хамгаалалтанд анхааран ажиллалаа.

6. Газрын албанаас дундын мэдээллийн “Хур” сангаар дамжуулан ирүүлсэн эзэмшил газарт улсын бүртгэлийн дугаар олгох хүсэлтийг хүлээн авч нийт 678 эзэмшил газарт дугаар олгон хувийн хэрэг бүртгэл нээж архивт байршуулан ажиллалаа.

7. Өвөрхангай аймгийн Засаг даргад бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн явуулахад нэн шаардлагатай байгаа Гэрэгэ Киоск машин болон ажлын байрны багтаамж ажиллах нөхцлийн талаарх танилцуулгыг хүргүүлсэн. Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар болон “Гэрэгэ Систем”ХХК-д Киоск машин худалдан авах төлбөрийн асуудлыг шийдвэрлэх боломж байхгүй байгаа талаар тавьсан хүсэлтийн дагуу дээрх компани “D” киоскыг улсын бүртгэлийн хэлтсийн байранд 1 ширхэгийг үнэгүй тавьж өгөхөөр тоног төхөөрөмж нийлүүлэх гэрээг хийхээр бэлтгээд байгаа ба өндөржүүлсэн бэлэн байдал зарласантай холбоотойгоор хүлээгдэж байгаа болно.

3.4. Хууль тогтоомж сурталчилах ажлын чиглэлээр:

1. Улсын хэмжээнд өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт хэсэгчилсэн байдлаар шилжүүлсэнтэй холбогдуулж сургалт семинар зохион байгуулах боломжгүй байгаа тул сумдын улсын бүртгэгч нарт эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөг тухай бүр утсаар холбогдон өгч, мэдүүлгийг бүртгэгч нараар дамжуулан хүлээн авч бүртгэлийг хугацаанд нь хийж хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулж байна.

4. Монголын Мянганы Сорилтын Сангийн “Хөрөнгийн эрхийн төсөл”-ийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн “Бүртгэлийн Тогтолцоог Чадавхжуулах бүрэлдэхүүн хэсгийн гүйцэтгэлийн үнэлгээ”-г оролцогч талуудад танилцуулах цахим семинарт 06 сарын 03-ны өдөр оролцсон ба уг сургалтад заасан дараах сэдвээр иргэдэд болон сумдын бүртгэгч нарт гарын авлага бэлтгэн тараах, сургалт зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. Үүнд:

- Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн газрын 8 төрлийн үндсэн бүртгэлийн үйлчилгээний цаг хугацаа
- Тухайн 8 бүртгэлийн үйлчилгээг ЭХЭБГазраас авахад гарах өртөг зардал
- Газар болон үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлийн тоо өнөөдрийн түвшинд ямар хэмжээнд байгаа талаар г.м.

4. Тус тасгийн улсын бүртгэгч нарын хариуцсан ажил үүргийн хуваарийг шинэчлэн баталж газар болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө, шинээр баригдаж ашиглалтанд орж буй нийтийн зориулалттай орон сууцнууд, газар эзэмших эрхтэй холбоотой бүртгэлийг сум тус бүрээр нь хариуцуулж ажиллаж байна.

3.5. Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас ирүүлсэн үүрэг чиглэл, дотоод ажлын талаар:

1. Тасгийн хэмжээнд нийт 6 удаа төлөвлөгөөт хурлыг хийж, хурлын хөтөлбөрт бүртгэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой дээд байгууллагаас ирүүлсэн чиглэл, зөвлөмж, дүрэм, журмын хэрэгжилтийг хангах талаар, төрийн албаны ёс

зүй, манлайллыг хангах, мэргэжлийн ёс зүйг сахин ажиллах талаар ярилцаж тасгийн хурлаас гаргасан санал санаачлага шийдвэрийг тухай бүр танилцуулах хуудсаар хэлтсийн даргад танилцуулан асуудлыг шийдвэрлүүлэн ажиллалаа.

2. Албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг хууль тогтоомж, дүрэм журмын дагуу гаргаж 2021 оны 01 сарын 15-ны өдөр хэлтсийн даргад хүлээлгэн өгсөн.

3. Өвөрхангай аймагт шинээр олгогдсон хаягийн дагуу эд хөрөнгийн хаяг өөрчилөгдсөн судалгаа, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд жагсаалтаар салж бүртгэгдэж байгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн судалгааг шинэчилэн гаргаж тухай бүрт нь нэмэлт өөрчилөлтийг тусган ажиллаж байна.

4. УБЕГ-аас зохион байгуулсан Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн анхаарах асуудлын талаарх болон бусад чиглэлээр зохион байгуулсан онлайн сургалтад цаг тухайд нь бүрэн хамрагдсан.

5. УБЕГ-аас 11 сарын 09-нд ирүүлсэн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн мэдээллийг нэг загвараар нэгтгэж, тодорхой ололт, амжилтаа түлхүү оруулах, шинэ санал, санаачлага гаргах чиглэлээр ирүүлсэн мэдээллийг нэгтгэн хүргүүлсэн.

6. Хууль зүй дотоод хэргийн яамны 3/1708 албан бичгээр ирүүлсэн “Ажлын байранд COVID-19 халдварын тархалтаас урьдчилан сэргийлэх ажилтны эрүүл мэндийг хамгаалах” зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллаж байгаа бөгөөд эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн чиглэлээр үйлчилгээ авах иргэдэд утсаар зөвөлгөө өгч, барьцааны гэрээтэй холбоотой бүртгэлийг банкны эдийн засагчаар дамжуулан авч бүртгэж байгаа бөгөөд өмчлөх эрх шилжих, газар болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгөө анх удаа бүртгүүлэх хүсэлт гаргасан иргэдийг тогтсон хуваарийн дагуу хүлээн авч ажиллаж байна.

3.6. Тоон мэдээний хүснэгт:

Газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн улсын бүртгэлийн мэдээ

Аймаг/Нийслэл: Өвөрхангай

2021/01/01-ны өдрөөс 2021/06/15-ны өдрийг дуустал

Үйлчилгээний төрөл	Мөрийн дугаар	Энгийн үйлчилгээ		Яаралтай үйлчилгээ		Дүн	
		тоо	Үйлчилгээн ий хөлс /мян.төг/	тоо	Үйлчилгээн ий хөлс /мян.төг/	тоо	Үйлчилгээний хөлс /мян.төг/
А	Б	1	2	3	4	5=1+3	6=2+4
Хүлээн авсан мэдүүлгийн тоо	1	1078	13,250,241 ₮	2048	15,149,577 ₮	3126	28,399,818 ₮
Бүртгэсэн (Боловсруулалт хийгдсэн)	2	1022	12,444,691 ₮	1987	14,611,275 ₮	3009	27,055,966 ₮
Буцаасан (Боловсруулалт хийгдсэн)	3	36	556,00₮	44	418,03₮	80	974,03₮
Боловсруулалт хүлээгдэж байгаа	4	20	249,55₮	17	120,27₮	37	369,82₮

1. Анхны бүртгэл	5	129	124,00₮	0	0₮	129	124,00₮
Өмчлөгчийн хүсэлтээр болон гэрээ хэлцлээр бүртгэл салгаснаар шинэ бүртгэл үүсгэх	6	13	124,00₮	0	0₮	13	124,00₮
Төрөөс хувьчилсан газрын өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх	7	116	0₮	0	0₮	116	0₮
2. Өмчлөх эрх шилжих гэрээ	8	364	8,588,000 ₮	74	3,521,200 ₮	438	12,109,200 ₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээс худалдах	9	1	36,00₮	0	0₮	1	36,00₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээс бэлэглэх	10	2	64,00₮	0	0₮	2	64,00₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ худалдах	11	2	72,00₮	1	40,00₮	3	112,00₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ бэлэглэх	12	35	820,00₮	8	480,00₮	43	1,300,000 ₮
Хамтран өмчлөгч өөрчлөгдөх	13	9	192,00₮	2	64,00₮	11	256,00₮
Өв залгамжлалаар өмчлөгч өөрчлөгдөх	14	31	884,00₮	7	376,00₮	38	1,260,000 ₮
Бэлэглэх гэрээ	15	49	1,184,000 ₮	5	200,00₮	54	1,384,000 ₮
Худалдах , худалдан авах гэрээ	16	235	5,336,000 ₮	51	2,361,200 ₮	286	7,697,200 ₮
3. Барьцааны гэрээ	17	330	994,69₮	1855	9,638,075 ₮	2185	10,632,766 ₮
Барьцааны гэрээ дуусгавар болгох	18	230	1₮	792	0₮	1022	1₮
Барьцаалбаргүй барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах	19	4	63,40₮	96	987,47₮	100	1,050,870 ₮
Барьцаалбартай барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах	20	0	0₮	2	20,00₮	2	20,00₮
Барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ	21	94	904,62₮	963	8,613,105 ₮	1057	9,517,725 ₮
Барьцаалбартай барьцааны гэрээ	22	2	26,67₮	2	17,50₮	4	44,17₮
5. Бүртгэлд өөрчлөлт оруулах	23	191	2,708,000 ₮	50	1,372,000 ₮	241	4,080,000 ₮
Үрэгдүүлсэн гэрчилгээ шинээр олгох	24	4	80,00₮	0	0₮	4	80,00₮
Гэмтээсэн гэрчилгээ шинээр олгох	25	1	20,00₮	0	0₮	1	20,00₮
Өмчлөгчийн хүсэлтээр бүртгэл салгаснаар хэмжээ өөрчлөгдөх	26	5	108,00₮	0	0₮	5	108,00₮
Газрын нэгж талбарын дугаар өөрчлөгдөх	27	4	32,00₮	1	16,00₮	5	48,00₮
Өмчлөгчийн овог, нэр, регистр өөрчлөгдөх	28	5	72,00₮	1	16,00₮	6	88,00₮
Эд хөрөнгийн хаяг өөрчлөгдөх	29	33	452,00₮	18	352,00₮	51	804,00₮
Эд хөрөнгийн зориулалт өөрчлөгдөх	30	1	8,00₮	0	0₮	1	8,00₮

Эд хөрөнгийн хэмжээ, үнэ, гүйцэтгэл өөрчлөгдөх	31	138	1,936,000 ₮	30	988,00₮	168	2,924,000 ₮
7. Лавлагаа, хуулбар	32	8	30,00₮	8	80,00₮	16	110,00₮
Хувийн хэрэг хаах	33	2	0₮	0	0₮	2	0₮
Лавлагаа авах /эд хөрөнгө/	34	6	30,00₮	8	80,00₮	14	110,00₮
Нийт бичигдсэн гэрчилгээний тоо	35	569		99		668	
Техникийн алдаа	36	3		0		3	
Бүртгэгчийн алдаа	37	0		1		1	
Мэдүүлэг гаргагчийн алдаа	38	0		0		0	
Үйлчилгээний хураамжийн нийт дүн	39		12,444,691 ₮		14,611,275 ₮		27,055,966 ₮
Тэмдэгтийн хураамжийн нийт дүн	40		60,00₮		160,00₮		220,00₮
ҮХЭХӨЭ-ээ худалдсанаас оруулсан татварын орлого	41		11,342,553 ₮		2,635,000 ₮		13,977,553 ₮

Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн мэдээ

Аймаг/Нийслэл: Өвөрхангай

2021/01/01-ны өдрөөс 2021/06/15-ны өдрийг дуустал

Үйлчилгээний төрөл	Мөрийн дугаар	Энгийн үйлчилгээ		Яаралтай үйлчилгээ		Дүн	
		тоо	Үйлчилгээний хөлс /мян.төг/	тоо	Үйлчилгээний хөлс /мян.төг/	тоо	Үйлчилгээний хөлс /мян.төг/
А	Б	1	2	3	4	5=1+3	6=2+4
Хүлээн авсан мэдүүлгийн тоо	1	1315	12,489,800 ₮	2927	57,638,635 ₮	4242	70,128,435 ₮
Бүртгэсэн (Боловсруулалт хийгдсэн)	2	1270	12,012,430 ₮	2830	55,820,122 ₮	4100	67,832,552 ₮
Буцаасан (Боловсруулалт хийгдсэн)	3	36	208,87₮	76	1,566,713 ₮	112	1,775,583 ₮
Боловсруулалт хүлээгдэж байгаа	4	9	268,50₮	21	251,80₮	30	520,30₮
1. Анхны бүртгэл	5	396	40,00₮	1	0₮	397	40,00₮
Өмчлөгчийн хүсэлтээр болон гэрээ хэлцлээр бүртгэл салгаснаар шинэ бүртгэл үүсгэх	6	5	40,00₮	0	0₮	5	40,00₮

Шинээр баригдсан орон сууц өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх	7	122	0₮	0	0₮	122	0₮
Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх	8	269	0₮	1	0₮	270	0₮
2. Өмчлөх эрх шилжих гэрээ	9	227	5,060,000 ₮	104	4,288,000 ₮	331	9,348,000 ₮
Өмчлөгчийн үүсгэн байгуулсан ХЭ-ээс иргэнд, иргэнээс үүсгэн байгуулсан ХЭ-ийн өмчлөлд өмчлөх эрх шилжих	10	1	20,00₮	0	0₮	1	20,00₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээс бэлэглэх	11	4	84,00₮	1	16,00₮	5	100,00₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ худалдах	12	3	92,00₮	1	40,00₮	4	132,00₮
Өмчлөгч өөрт ногдох хэсгээ бэлэглэх	13	24	464,00₮	8	272,00₮	32	736,00₮
Хамтран өмчлөгч өөрчлөгдөх	14	3	32,00₮	3	48,00₮	6	80,00₮
Шүүхийн шийдвэрээр өмчлөгч өөрчлөгдөх	15	0	0₮	1	40,00₮	1	40,00₮
Өв залгамжлалаар өмчлөгч өөрчлөгдөх	16	22	552,00₮	8	368,00₮	30	920,00₮
Бэлэглэх гэрээ	17	22	516,00₮	1	40,00₮	23	556,00₮
Худалдах , худалдан авах гэрээ	18	148	3,300,000 ₮	81	3,464,000 ₮	229	6,764,000 ₮
3. Барьцааны гэрээ	19	418	5,117,430 ₮	2504	48,436,122 ₮	2922	53,553,552 ₮
Барьцааны үүргийн зарим хэсэг дуусгавар болох	20	1	0₮	0	0₮	1	0₮
Барьцааны гэрээ дуусгавар болгох	21	249	48,17₮	965	543,00₮	1214	591,17₮
Барьцаалбаргүй барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах	22	6	72,00₮	117	3,356,748 ₮	123	3,428,748 ₮
Барьцаалбартай барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах	23	21	272,58₮	128	3,981,363 ₮	149	4,253,943 ₮
Барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ	24	46	1,565,819 ₮	325	5,964,744 ₮	371	7,530,563 ₮
Барьцаалбартай барьцааны гэрээ	25	95	3,158,861 ₮	969	34,590,267 ₮	1064	37,749,128 ₮
4. Бусад гэрээ	26	0	0₮	3	20,00₮	3	20,00₮
Бусад гэрээ дуусгавар болгох	27	0	0₮	2	0₮	2	0₮
Түрээсийн гэрээ бүртгэх	28	0	0₮	1	20,00₮	1	20,00₮
5. Бүртгэлд өөрчлөлт оруулах	29	120	1,240,000 ₮	80	1,696,000 ₮	200	2,936,000 ₮

Үрэгдүүлсэн гэрчилгээ шинээр олгох	30	2	40,00₮	0	0₮	2	40,00₮
Өмчлөгчийн хүсэлтээр бүртгэл салгаснаар хэмжээ өөрчлөгдөх	31	9	72,00₮	1	16,00₮	10	88,00₮
Өмчлөгчийн овог, нэр, регистр өөрчлөгдөх	32	2	32,00₮	2	32,00₮	4	64,00₮
Эд хөрөнгийн хаяг өөрчлөгдөх	33	27	240,00₮	25	464,00₮	52	704,00₮
Эд хөрөнгийн зориулалт өөрчлөгдөх	34	4	48,00₮	3	48,00₮	7	96,00₮
Эд хөрөнгийн хэмжээ, үнэ, гүйцэтгэл өөрчлөгдөх	35	76	808,00₮	49	1,136,000 ₮	125	1,944,000 ₮
7. Лавлагаа, хуулбар	36	109	555,00₮	138	1,380,000 ₮	247	1,935,000 ₮
Жагсаалтаар салж бүртгэгдэж байгаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн хэмжээ өөрчлөгдөх	37	12	80,00₮	0	0₮	12	80,00₮
Хувийн хэрэг хаах	38	2	0₮	0	0₮	2	0₮
Лавлагаа авах /эд хөрөнгө/	39	95	475,00₮	138	1,380,000 ₮	233	1,855,000 ₮
Нийт бичигдсэн гэрчилгээний тоо	40	686		149		835	
Техникийн алдаа	41	4		1		5	
Бүртгэгчийн алдаа	42	3		1		4	
Мэдүүлэг гаргагчийн алдаа	43	0		0		0	
Үйлчилгээний хураамжийн нийт дүн	44		12,012,430 ₮		55,820,122 ₮		67,832,552 ₮
Тэмдэгтийн хураамжийн нийт дүн	45		26,884,516 ₮		236,00₮		27,120,516 ₮
ҮХЭХӨЭ-ээ худалдсанаас оруулсан татварын орлого	46		74,483,150 ₮		55,046,650 ₮		129,529,800 ₮

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХЭЛТСИЙН
ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХУВИЙН ХЭРГИЙН 2021 ХАГАС ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

Сар	Архив дахь өмнөх сарын хувийн хэргийн тоо					Тухайн сард нэмэгдсэн /хаасан/ хувийн хэргийн тоо							Архив дахь хувийн хэргийн тоо /өссөн дүнгээр/									
	Үүнээс:					Шинээр нээсэн хувийн хэргийн тоо				Хаасан хувийн хэргийн тоо			Үүнээс:									
	Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө	Газар			Хөдлөх эд хөрөнгө	Нийт	Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө	Газар			Хөдлөх эд хөрөнгө	Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгө	Газар			Хөдлөх эд хөрөнгө	Нийт					
		өмчлөх	эзэмших	ашиглах				өмчлөх	эзэмших	ашиглах			өмчлөх	эзэмших	ашиглах							
1	11493	15980	2770		5	30248	88	35	137			1				11580	16015	2907	0	5	30507	
2	11580	16015	2907		5	30507	43	24	131				2				11623	16037	3038	0	5	30703
3	11623	16037	3038		5	30703	78	26	170								11701	16063	3208	0	5	30977
4	11701	16063	3208		5	30977	106	16	160			1					11806	16079	3368	0	5	31258
5	11806	16079	3368		5	31258	66	17	80								11872	16096	3448	0	5	31421

Нэгдсэн мэдээнд хамрагдсан нутаг дэвсгэр	Хувийн хэргийн баяжилтын 2021 оны жилийн мэдээ							
	Шинээр нээсэн хувийн хэргийн тоо /ширхэгээр/				Үйлчилгээ хийсэн хувийн хэргийн тоо /ширхэгээр/			
	Газраас бусад үл хөдлөх хөрөнгө	Газар	Хөдлөх	Дүн	Газраас бусад үл хөдлөх хөрөнгө	Газар	Хөдлөх	Дүн
1	2	3	4	5	10	11	12	13
Баян-Өндөр	2	2		4	10	7		17
Баянгол	4	8		12	34	40		74
Бат-Өлзий	18	9		27	258	268		526
Баруунбаян-Улаан	3	5		8	30	16		46
Бүрд	1	5		6	7	5		12
Гучин-Ус	4	0		4	30	13		43
Зүүнбаян-Улаан		0		0	5	5		10
Өлзийт	1	0		0	31	10		41
Есөнзүйл	8	2		10	13	8		21
Нарийнтээл	3	4		7	67	48		115
Сант	3	1		4	30	30		60
Тарагт	3	2		5	23	18		41
Төгрөг	8	3		11	28	20		48
Уянга	25	15		40	170	170		340
Хайрхандулаан	1	0		2	29	18		47
Хужирт	11	4		15	79	269		148
Хархорин	24	36		36	501	422		903
Арвайхээр	268	150		315	2888	1909		4797
Богд	9	6		15	48			101

3.7. Цаашид анхаарах тулгамдаж буй асуудлын талаарх санал:

1. Орон нутагт хамгийн олон мэдүүлэг хүлээн авч буй эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэгчид ажлын болон амралтын өдрүүдэд мөн ажлын өдөр ажлын бус цагаар ажиллах зайлшгүй шаардлагын улмаас илүү цагаар байнга ажиллаж байгаа тул илүү цагийн урамшуулал олгох тухайд анхаарч үзэх. Мөн техник тоног төхөөрөмж 2012 оноос хойш шинэчлэлт хийгдээгүй гацах, эвдрэх тохиолдлууд байнга гардаг тул үйлчилгээ олонтой аймгуудаасаа эхлэн тоног төхөөрөмжийн шинэчлэлтийг хийдэг байх.

2. Үл хөдлөх хөрөнгийн хаяг, нэгж талбарын дугаар зэрэг нь байнга өөрчлөгддөгөөс бүртгэлийн давхардал үүсч болох эрсдэлийг үүсгээд байна. Газрын харилцаа барилга хот байгуулалтын кадастрын зурагт өмнөх өөрчлөгдсөн хаяг, нэгж талбарын дугаарыг бичүүлдэг байх боломжтой эсэх.

3. Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн архивын байрны багтаамж хүрэлцэхгүй болж байгаатай холбогдуулан байрны асуудлыг судалж шийдвэрлэх, одоогийн байдлаар 8000 хувийн хэрэг газраар байрлаж байна.

4. Нийтийн орон сууцны зориулалттай барилга нь зориулалтаа өөрчлүүлэх/ үйлчилгээ, хоолны газар, сургалт гм/ хүсэлт ирүүлдэг. Орон сууцны зориулалт өөрчлүүлэх зөвшөөрлийг авах гэхээр орон нутагт гаргаж өгдөг байгууллага олддоггүй. Бид зориулалт өөрчлөхөд юу анхаарах талаар зөвлөмж чиглэл өгөх.

5. Үүсгэн байгуулсан хуулийн этгээдээс өөрийн өмчлөлд, өөрийн өмчийн хөрөнгөө өөрийн үүсгэн байгуулсан хуулийн этгээдийн өмчлөлд эд хөрөнгөө шилжүүлэх тохиолдолд юу анхаарах.

6. Хилийн цэс өөрчлөгдсөнөөс үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээнд орох өөрчлөлтийг хэрхэн бүртгэх.

7. Дундын мэдээллийн сангаас дугаар олгож бүртгэж байгаа ашиглах, эзэмших эрхийн бүртгэлд программаас эх нотлох баримтыг хувилж олшруулан хувийн хэрэг бүрдүүлж бүртгэж байгаа нь бичиг хэргийн зардал ихээр нэмэгдсэн бэрхшээлтэй асуудал болж байна. Эх нотлох баримт байгаа газраа бас хувийн хэрэг бүрдүүлсэн байгаа учир бүртгэлийн байгууллага хуулбар хувиар хувийн хэрэг бүрдүүлдэг байдлыг болиулах талаар асуудал тавих.

8. Өмчлөх эрх шилжүүлэх бүртгэлийн гэрээ хэлцэлд хүчинтэй хугацаа дуусан бичиг баримтаар оролцсон боловч иргэний үнэмлэхээ сунгуулсан танай байгууллагаас хэвлэгдэж ирээгүй байна гэсэн асуудал их гомдол дагуулдаг. Сунгалт хийлгэсэн хуудас нь байгаа тохиолдолд гэрээ хэлцэлд оролцсон бичиг баримтыг хүчингүй гэж үзэх үү. Сунгалт хийлгэсэн нарийн хуудсыг эх нотлох баримтад хамтад нь хавсаргаж бүртгэл хийж болох эсэх.

9. Eprs-2 програмд боловсруулалт хийхэд үйлчилгээний төрлийг засдаг байх боломжтой болгох.

10. Eprs-2 программ гацах, тасалдах зэрэг асуудлаас болж иргэд ихээхэн бухимддаг тул программын хурдыг нэмэгдүүлэх, сайжруулахад анхаарах.

ДӨРӨВ. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР

4.1. Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үндсэн үйл ажиллагааны талаар:

Иргэнд суурилсан төрийн бүртгэлийн үнэн зөв, бодитой ой санамжийг бий болгох, төр иргэнийг холбосон бүртгэлийн нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлж, төрийн бүртгэлийн үйлчилгээгээр иргэн, хуулийн этгээдийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг баталгаажуулах, бүртгэлийн үнэн зөв ой санамжийг бүрдүүлэх эрхэм зорилгын хүрээнд хуульд заасан бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн хөтөлж, зорилтот ажлуудыг төлөвлөн 2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Тайлангийн хугацаанд буюу 2020 оны 12 сарын 25-наас 2021 оны 06 сарын 15-ны өдрийн байдлаар нийт 340 өргөдөл хүлээн авч, зохих журмын дагуу бүртгэл хөтөлсөн. Шинээр байгуулагдсан-89, хуулийн этгээдийн мэдээлэлд орсон өөрчлөлт-244, салбар төлөөлөгчийн газрын бүртгэл-1, хаягийн өөрчлөлт/шилжилт хөдөлгөөн/-3, татан буугдсан-4, шинэ оноосон нэрийн хүсэлт-125, нэрийн өөрчлөлт-2, нэр сунгасан-0, хэлбэр өөрчилсөн-2, дахин гэрчилгээ олгосон-44, тамга тэмдэг хураан авсан-10, хяналтын дугаар олгосон-93, эцсийн өмчлөгч нөхөн бүртгэсэн-168, иргэн хуулийн этгээдэд лавлагаа хуулбар олгосон-142 байна.

Нийт 1 салбар төлөөлөгчийн газрыг улсын бүртгэлд бүртгэж, зохих журмын дагуу материалыг улсын бүртгэлийн нэгдсэн архивт хүргүүлсэн. Өдөр тутмын ажил үүргийн хүрээнд хэлтсийн дарга, улсын ахлах бүртгэгч нар, ХЭУБГ, хуулийн этгээдийн програмисттай холбогдон чиглэл, заавар авч хууль журмыг мөрдөн ажиллаж байна. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хөтлөхтэй холбоотой асуулт асууж үйлчилгээний заалаар болон утсаар мэдээлэл авсан 500 орчим иргэнд мэдээлэл зөвлөгөө хүргэсэн байна.

Иргэн хуулийн этгээдэд лавлагаа хуулбар олгох ажлыг зохих журмын дагуу хийж гүйцэтгэлээ. Тайлангийн хугацаанд иргэнд-142, хууль хяналтын байгууллагад 8 удаа лавлагаа, төрийн байгууллага, албан газарт 3 удаа лавлагаа, мэдээллийг хүргэж ажилласан. Мөн УБЕГ-ын ХЭУБГ-т шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдаагүй хуулийн этгээдийн судалгааг гаргаж хүргүүлсэн.

Тайлант хугацаа/2021.06.15/-нд улсын тэмдэгтийн хураамжаар орон нутгийн төсвийн орлогод 7.238.0 мянган төгрөг, үйлчилгээний орлогод 773.0 мянган төгрөг орууллаа. Хуулийн этгээдийн сарын ажлын мэдээ, архивын хувийн хэргийн мэдээ, үнэт цаас зарцуулалтын тайлан, тэмдэгтийн хураамжийн тайлан зэргийг тухай бүр холбогдох албан тушаалтнуудад гарган өгч журмын дагуу ажилласан. Мэдээллийн санд болон архивын эх нотлох баримт зөрсөн, тамга тэмдгийн хяналтын дугаарын, улсын бүртгэлд бүртгүүлэх хугацаа хоцорсон зэрэг бүртгэлүүдийг хяналтын байцаагчид шилжүүлж 7 дүгнэлтээр зөрчил арилгуулан ажилласан.

2020 оны хураалгасан тамга тэмдгийг Өвөрхангай аймаг дахь Улсын бүртгэлийн хэлтсийн даргын 2021 оны 02 сарын 26-ны өдрийн А/10 тоот тушаалаар байгуулагдсан комисс нийт 29 тамга, тэмдгийг жагсаалтаар хүлээн авч тухайн өдрөө устган, баримтжуулж холбогдох журмын дагуу акт үйлдсэн ажилласан. Хуулийн этгээдийн хувийн хэргийн архивын хадгалалт, хамгаалалт, аюулгүй байдалд өдөр тутам хяналт тавин ажиллаж байна. Тус аймгийн хуулийн этгээдийн архив нь эд хөрөнгийн

эрхийн улсын бүртгэлийн архивтай хамт байрладаг бөгөөд архивын зай талбай дүүрсэн, хувийн хэргийг журамд заасны дагуу байршуулах боломж багассан.

Иргэдэд төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай, хүртээмжтэй хүргэх нөхцлийг бүрдүүлэх зорилгоор хуулийн этгээдийн цаасан суурьт нотлох баримтыг тухай бүр цахижуулж, цахим архив хөтөлж байгаа бөгөөд тайлангийн хугацаанд 340 өргөдлийн холбогдох материалыг eRS программд тухай бүр нь цахимжуулсан болно. Мөн нотлох баримт нь архивт байгаа мөртлөө цахим архивт ороогүй 3 материалыг баяжилтаар цахимжуулж оруулав.

2021 оны эхний хагас жилд хуулийн этгээдийн бүртгэлтэй холбоотой шүүхээр хянагдсан хэрэг маргаан гараагүй бөгөөд шүүх, хууль хяналтын байгууллагаас ирүүлсэн лавлагаа хуулбарыг хуульд заасан хугацаанд хүргүүлж байна.

4.2. Сургалт сурталчилгаа, хууль сурталчлах ажлын хүрээнд:

Хууль тогтоомжийг сурталчлах, хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд: Сумын иргэдэд хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлтэй холбоотой мэдээллийг тухайн орон нутагт байгаа бүртгэгчээр болон утсаар мэдээллийг тухай бүр хүргэн ажилласан. Сумдын улсын бүртгэгч нарт хуулийн этгээдийг шинээр үүсгэн байгуулах болон мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах, татан буугдах талаар бүрдүүлэх материалын жагсаалтыг гарган хүргүүлсэн. Цахим орчинд хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлтэй холбоотой мэдээллийг бэлтгэн сар бүр 2, нийт 12 удаа түгээн ажилласан.

4.3. Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийг бүртгэх ажлын хүрээнд:

Татварын хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд зааснаар хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийг 2021 оны 01 сарын 01-ний өдөрт багтаан бүртгэх ёстой. Улсын оронд үүсээд байгаа нөхцөл байдалтай холбоотойгоор хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийг бүртгэх ажил удаашралтай байгаа бөгөөд төвөөс бүртгэлийг үргэлжүүлэн авч байх чиглэл ирсний дагуу тайлант хугацаанд нийт 257 хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийг бүртгээд байна. Үүнд: эцсийн өмчлөгч шинээр бүртгэсэн-89, нэмэлт өөрчлөлт орсон-168 хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийг бүртгэсэн байна.

ТАВ. БҮРТГЭЛ ХЯНАЛТЫН ЧИГЛЭЛЭЭР

5.1. Сар бүрийн бүртгэл хяналт, шалгалтын тоо мэдээ болон зөрчлийг хялбаршуулсан журмаар шалган шийдвэрлэсэн ажиллагааны мэдээг тогтмол гарган, Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу аймгийн Прокурорын газарт хянан шийдвэрлэсэн зөрчлийн тоо мэдээг хүргүүлэн ажиллаж байна.

Тус хэлтсийн 2021 оны хяналт шалгалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсны дагуу иргэний улсын бүртгэлийн 4011, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 153, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн 39, нийт 4203 бүртгэл хяналт шалгалт хийснээс иргэний улсын бүртгэлийн 7, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн 5, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 41 зөрчил тус тус илэрснийг зөрчилгүй болгож шийдвэрлэсэн.

Улсын бүртгэгч нарт мэргэжил аргазүйн зөвлөгөөг өгч, шаардлагатай тохиолдолд дээд чиглэлийн газраас зааварчилгаа авч ажиллаж байна.

Эд хөрөнгийн улсын бүртгэгч нарын бүртгэхэд эргэлзээтэй 37 материалыг бүртгэж болох эсэх талаар дүгнэлтийн хуудсаар чиглэл өгч ажилласан.

2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлт 53 үйлдэгдсэн. Үүнд:

Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр 1552 иргэнд холбогдох 24 дүгнэлт үйлдэж баталгаажуулснаас, засвар өөрчлөлт-12, бүртгэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах 1, регистрийн дугаар өөрчилж, дахин олгох-6, 944 иргэний цахим үнэмлэх хүчингүй болгох-2, бүртгэл хүчингүй болгох-1, биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэлийн 19 иргэний зөрчил арилгах-3 дүгнэлт байна.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр засвар өөрчлөлт оруулах 9 дүгнэлт;

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 67 хувийн хэрэгт холбогдох 20 дүгнэлт баталгаажуулснаас эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ үрэгдүүлснийг дахин олгох-7, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн /ePRS/ цахим санд засвар өөрчлөлт оруулах 60 хувийн хэрэгт холбогдох 13 дүгнэлт улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжид нийцүүлэн зөрчлийг арилгаж ажилласан болно.

Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн 6.20 дахь заалтад заасны дагуу Зөрчлийн тухай хуульд заасан холбогдох зөрчлийг үйлдсэн 29 хүнд 620.000 төгрөгийн торгох шийтгэлийн арга хэмжээг авч ажиллалаа.

Улсын бүртгэгч нарын хүчингүй болгосон үнэт цаасанд хяналт хийн техникийн алдаа болон улсын бүртгэгчдийн алдаанаас болж хүчингүй болгосон үнэт цаасанд ангилан ялгалт хийн буруутай албан хаагчаар үнэт цаасны үнийг төлүүлэн хүчингүй тэмдэглэгээ хийн ажилласан.

5.2. Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

Тус аймагт 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 04 дүгээр сарын 09-нийг хүртэлх иргэдийн шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлд хяналт шалгалтыг хийлээ.

Уг шалгалтанд тус аймгийн 19 сумын 826 бүртгэл хамрагдсанаас иргэний улсын бүртгэлийн цахим мэдээллийн санд давхардаж бүртгэгдсэн 6 иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийн зөрчлийг илрүүлж, хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр зөрчлийг арилгасан. Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлээр иргэн, эд хөрөнгийн хаяг зөрүүтэй 256 мэдүүлгийг хүлээн авч бүртгэн зөрчилгүй болгосон.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн ээлжит сонгуулийн сонгогчийн шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийн нотлох баримтын үнэн зөв, сонгогч шилжин явсан, шилжин ирсний бүртгэлд хууль журмын дагуу бүртгэгдсэн эсэх, сонгуулийн тойргийн хороо хэсгийн хорооны хэсэг оноолт үнэн зөв хийгдсэн зэрэг 1328 бүртгэлд хяналт шалгалт хийхэд зөрчил илрээгүй.

Тайлант хугацаанд Зүүнбаян-Улаан, Богд сумын иргэний гэр бүлийн байдлын бүртгэлийн 401 бүртгэлд хяналт шалгалт хийсэн. Уг шалгалтаар 3 бүртгэлд зөрчил илэрснийг газар дээр нь арилгуулж ажилласан.

Иргэний улсын бүртгэгч Ц.Төмөрсүхийн 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдөр хүртэлх биеийн давхцахгүй өгөгдлийн 2262 бүртгэлд хяналт шалгалт хийлээ. Үүнд: иргэний үнэмлэхийн 25,45 насны сунгалт 1052, 16 хүрч шинээр иргэний шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдсан 685, иргэний үнэмлэхийн дахин олголтын бүртгэл 525 хамрагдснаас бүртгэлийн зөрчил илрээгүй.

5.3. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэгч С.Анхтуяагийн 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 4 дүгээр сарын 01-ний хүртэлх хугацаанд бүртгэсэн өмчлөх эрх шилжсэн 60 бүртгэл, анхны 26 бүртгэлд хяналт шалгалт хийсэн уг шалгалтаар 1 зөрчил илэрснийг хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр хүчингүй болгож зөрчлийг арилгасан. Улсын бүртгэгч Д.Наранцэцэгийн бүртгэсэн 2021 оны 02 дугаар сарын бүртгэлд хяналт шалгалт хийж, 41 мэдүүлэг буруу боловсруулсныг хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр зөрчлийг арилгасан.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн /ePRS/ цахим санд алдаатай цахимжсан 67 хувийн хэрэгт засвар өөрчлөлт оруулах дүгнэлтийг үйлдэн баталгаажуулж улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжид нийцүүлэн зөрчлийг арилгаж ажилласан болно.

5.4. Хуулийн этгээдийн бүртгэлд хяналт тавих чиглэлээр:

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн байнгын болон сар бүрийн түүвэрчилсэн хяналтаар иргэн, хуулийн этгээдэд тамга, тэмдэг, баталгааны тэмдгийн хяналтын хуудас дахин олгох, мөн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ олгох бүртгэлд хяналт тавин ажиллаж байна.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд өдөр тутмын хяналт шалгалтаар 30 бүртгэл шалгагдаж зөрчилгүй. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн цахим санд алдаатай цахимжуулагдсан 9 бүртгэлд засвар өөрчлөлт оруулах тухай дүгнэлтийг үйлдэн зөрчлийг арилгасан.

ЗУРГАА. МЭДЭЭЛЭЛ, ТЕХНОЛОГИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

6.1. Хэлтсийн албан хаагчдын албан хэрэгцээнд ашигладаг тоног төхөөрөмжинд засвар үйлчилгээ хийсэн байдал:

Улсын бүртгэлийн 3 төрлийн бүртгэлийн онлайн сүлжээ доголдож, 25 удаа тасарч тухай бүр шаардлагатай арга хэмжээг авч хэвийн ажиллагааг хангах талаас нь анхааран ажиллаж байна.

Хэлтсийн хэмжээнд ашигладаг 25 компьютер, 16 принтер, 6 сканерт хувиарын дагуу үзлэг хийж гэмтэл гарвал тухай бүр нь засварлан ажиллалаа. Принтер 18 удаа, скайнер 16, сумдын нөүтбүүк 9 удаа тус тус засварласан.

Шинээр ирсэн тоног төхөөрөмжүүдийг албан хаагчдад хүлээлгэн өгч шаардлагатай программ хангамж, дагалдах хэрэгслийг суулган хэвийн ажиллагааг ханган ажиллалаа.

Хэлтсийн суурин утас, интернет тасрах бүрт шалган засварлах боломжгүй байвал холбогдох газарт мэдэгдэн засварлуулж хэвийн ажиллагаанд оруулан ажиллалаа.

Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 2021 оны сонгуулийн бэлтгэл ажлыг ханган нэрсийн жагсаалт хэвлэх лавлагаа гаргах зэрэгт шаардлагтай тоног төхөөрөмжийг бэлтгэн ажиллаж мөн Монгол улсын ерөнхийлөгчийн сонгуулийн УБЕГ-ын итгэмжлэгдсэн ажилтны тоног төхөөрөмжийн сургалтыг ажилттай зохион байгуулж сонгуулийн үйл ажиллагааг тасралтгүй хэвийн явуулах боломж бололцоогоор ханган ажилласан.

Хэлтсийн байрны гадна талд шөнийн гэрэлтүүлэгтэй зориулалтын камер шинээр сурилуулж гадна орчныг хянахад анхаарч ажиллалаа.

6.4 Сумдын тоног төхөөрөмжинд засвар үйлчилгээ хийсэн байдал:

Нарийнтээл, Хайрхандулаан сумдад Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын бүртгэлийн онлайн сүлжээг Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр холбосон.

Баруунбаян-Улаан, Хайрхандулаан, Баянгол, Бат-Өлзий, Баян-Өндөр сумдын улсын бүртгэгчдийн албан хэрэгцээнд ашигладаг иргэний бүртгэлийн civilreg.offline программ ажиллахгүй болж ирүүлснийг шалган үзэж оффлайн программын exe. гэмтсэнийг тогтоон шинээр exe. файл суулган хэвийн ажиллагаанд оруулан хүлээлэн өгөв. Дээрх файл гэмтэж байгаа шалтгаан нь нөүтбүүкний баттерэй нурсан нь тог тасрах тогны хэлбэлзэл үүсэхэд программ гэмтэх гол шалтгаан болж байна.

Хужирт, Бүрд, Хайрхандулаан сумдын улсын бүртгэгчийн албан хэрэгцээнд ашигладаг иргэний бүртгэлийн программ бүхий нөүтбүүк эвдрэлтэй ирүүлснийг шалган үзэж программд болон компьютерийн системд гэмтэл гарсныг тогтоож үйлдлийн системийг дахин суулгаж хэвийн ажиллагаанд оруулан шаардлагатай программуудыг суулган нэмэлт төрөөрөмжүүдийг холбон тохиргоог хийснээр хэвийн ажиллагаатай болгон хүргүүлэв.

Зүүнбаян-Улаан, Баруунбаян-Улаан, Уянга, Бат-Өлзий, Хархорин, Арвайхээр, Төгрөг, сумдын улсын бүртгэгчдийн албан хэрэгцээнд ашигладаг Samsung ml-1660, Xerox-3124 принтерүүд эвдрэлтэй ирүүлснийг засварлан хүргүүлэв

Зүүнбаян-Улаан, Есөнзүйл, Бүрд сумдын онлайн сүлжээ тасарч ажиллах боломжгүй болсныг 2021 оны 02 сарын 17-ны өдөр очиж шалган гэмтлийг тодорхойлж Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Мэдээлэл технологийн газрын сүлжээний инженер, “МХС” ХХК-н инженерүүдтэй холбогдон сүлжээг хэвийн ажиллагаанд оруулан ажиллалаа.

Тус хэлтсийн албан хаагчдын болон сумдын улсын бүртгэгчийн албан хэрэгцээндээ ашигладаг тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлд тогтмол үзлэг үйлчилгээг хийж, бүртгэлийн программуудын шинэтгэлийг цаг тухайд нь хийн сүлжээ дамжуулах тоног төхөөрөмжийн аюулгүй найдвартай ажиллагааг ханган, сумын улсын бүртгэгч нарт утсаар civilreg.offline, онлайн программын болон техник хэрэгслийн талаар зөвлөгөө, зааварчилгааг өгөн албан хаагчдын ажиллах боломжийг бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Бусад:

2021 онд Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын бүртгэлийн онлайн сүлжээг 2 суманд шинээр нэмж холбосноор аймгийн хэмжээнд 18 сумыг онлайн сүлжээтэй болгон 95 хувийн үзүүлэлттэй байна.

УБЕГ-ын МТГазар иргэний бүртгэлийн оффлайн системийн тасралтгүй ажиллагааг хангах зорилгоор мэдээллийн санг нөөцлөх, сан бүрдүүлэх ажлын хүрээнд тус аймгийн 19 сумын иргэний бүртгэлийн оффлайн программын санг нөөцлөх ажлыг 7-14 хоног тутамд нөөцлүүлж байна.

Хэлтсээс болон гадны байгууллагаас зохион байгуулж байгаа сургалт, нээлттэй хаалганы өдөр зэрэгт шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг бэлтгэн бэлтгэл ажлыг ханган зохион байгуулан ажиллав.

“Цахим мэдээллийн санд мэдээлэл хүлээн авах, хадгалах түүний аюулгүй байдлыг хангах журам”-ын 5-д заасны дагуу мэдээлэл хадгалагддаг компьютеруудын нэвтрэх кодыг 21 хоног тутамд солиулах, бүртгэлийн программд нэвтрэх кодыг 21 хоног тутам солиулан хяналт тавин ажиллаж байна.

Сумдын бүртгэлийн программ бүхий нөүтбүүк-нд системийн гэмтэл, болон программын гэмтэл гарахад сумын ЗДТГ-аас албан тооттойгоор улсын бүртгэгчээр тоног төхөөрөмжийг авч ирүүлж ямар гэмтэл юунаас болж гарсныг тодруулан шалгаж гэмтлийг засварлан, засварласан тухай тэмдэглэл хөтлөн бүртгэгчээр гарын үсэг зуруулан баталгаажуулан ажилладаг.

Журмын 6-д заасны дагуу серверийн өрөөний орчинг бүрдүүлж, серверийн өргөөг камержуулж, серверийн өрөөний цэвэрлэгээг тогтмол хийж, ашиглалтын дэвтэр хөтлөн ажиллаж байна. 2020 оны 01 сарын 02-ны өдрөөс хойш серверийн өрөөнд 3 удаа энгийн цэвэрлэгээ, 4 удаа чийгтэй цэвэрлэгээ, 3 удаа их цэвэрлэгээ хийсэн байна.

Журмын 7-ын 7.7-д заасны дагуу ажлаа хүлээлгэн өгсөн албан хаагчдын мэдээллийн санд хандах эрхийг эрх бүхий албан тушаалтны гаргасан тушаалын дагуу МТГазарт хандан эрхийг цуцлуулах, эрх нээлгэх ажлыг журмын дагуу хийж гүйцэтгэж байна.

Байгууллагын сүлжээ дамжуулах тоног төхөөрөмжийн өрөөнд камер суурилуулж сүлжээний утаснуудад хаягжуулалт хийн хэвийн ажиллагааг ханган ажиллаж байна.

Тус хэлтсийн сумдын улсын бүртгэгч нарын Face групп хаягт шаардлагатай мэдээ мэдээллийг оруулан цаг тухайд нь хүргэн ажиллаж байна.

Вэб сайтын мэдээ мэдээлэл холбогдох цэс, харагдах байдал зэргийг засварлан ашиглалтанд оруулж иргэдэд мэдээ мэдээллийг хүргэн ажиллаж байна.

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн улсын бүртгэлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн ажилтны сургалтыг 2 өдөр зохион байгуулах бэлтгэл ажлыг ханган сургалтыг зохион байгуулж итгэмжлэгдсэн ажилтнуудыг дадлагажуулан ажиллаж сонгогчийн нэрсийн жагсаалтыг эцсийн байдлаар хэвлэн гаргаж хүргүүлэв .

Цаашид авч хэрэгжүүлэх анхаарах асуудал:

1.Тус хэлтсийн байранд 2017, 2020 онуудад халаалтын систем задарч ус гоожсоноос ихээхэн хэмжээний ус алдсан, бүртгэлийн үйл ажиллагааг иргэдэд үзүүлэхэд ихээхэн хүндрэлтэй байгаагаас гадна архивын багтаамж хүрэлцээгүй 3000 орчим

хувийн хэрэг шалан дээр өрсөн байдалтай байна. Хэлтсийн байрны багтаамж, ажиллах нөхцөл байдал хүнд, эрсдэлтэй байдалд байна.

2.Бүртгэлийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байгаа эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлд ашиглагдаж байгаа скайнер, сумдын бүртгэгч нарын тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх хүрэлцээ хангамжийг зайлшгүй сайжруулах шаардлагатай байна.

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН:
НЯРАВ, БИЧИГ ХЭРГИЙН АЖИЛТАН

Н.ЭРДЭНЭТУЯА

ХЯНАСАН:
ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.ЦЭДМАА